

Ljudmila MASZOL
Olena HAJDAMAKA
Okszana KOLOTYILO

MŰVÉSZET

3.

OSZTÁLY

Lírai

KÖLTŐI

KECSES

ÁLMODOZÓ

Hősie

HATÁROZOTT

BÁTOR

MERÉSZ

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика Михайла Вербицького

Слова Павла Чубинського

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Ljudmila MASZOL
Olena HAJDAMAKA
Okszana KOLOTYILO

MŰVÉSZET

Integrált kurzusú tankönyv a magyar oktatási nyelvű
általános közép fokú tanintézmények 3. osztálya számára

Ajánlotta Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma

Csernyivci
«Bukrek»
2020

УДК 7(075.2)
М31

Перекладено за виданням:

Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.М. Колотило. Мистецтво: підручник інтегрованого курсу для 3-го класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Генеза, 2020. 128 с.: іл.

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2020 № 271)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

EGYEZMÉNYES JELEK:

 — kérdések és feladatok;

 — hallgasd meg;

 — ábrázold, rajzold le;

 — nézd meg;

 — énekeld el, add elő;

 — összefoglalás.

Масол Л.М., Гайдамака О.В., Колотило О.М.

М31 Мистецтво: підручник інтегрованого курсу для 3 класу з навчанням угорською мовою закладів загальної середньої освіти. Чернівці: Букрек, 2020. 128 с.: іл.

ISBN 978-617-7770-78-6 (угор.)

УДК 7(075.2)

ISBN 978-966-11-1086-0 (укр.)

ISBN 978-617-7770-78-6 (угор.)

© Масол Л.М., Гайдамака О.В.,
Колотило О.М., 2020
© Видавництво «Генеза»,
оригінал-макет, 2020
© Видавничий дім «Букрек»,
переклад, 2020

KEDVES BARÁTAINK!

Szeretettel meghívunk benneteket Hangocskával, Színecskével és új barátjukkal, Art-Robival, valamint ezzel a tankönyvvel, és folytatjuk utazásainkat a Művészetek Országában.

Megismerkedünk lírai, hősi, fantasztikus és komikus szereplőkkel. Benyomásainkat kreativitással fejezzük ki. Sok szerencsét!

I. LÍRAI SZEREPLŐK ÉS LEGENDÁS HŐSÖK MŰVÉSZETI UTAZÁSA

1. HANGOCSKA ÉS SZÍNECSKE A MŰVÉSZETEK ORSZÁGÁBAN

Folytatjuk utazásunkat a Művészetek Országában a barátainkkal – Hangocskával és Színecskével. Itt nagyon sok szereplővel találkozhatok: líraival, hősiessel, fantasztikussal.

Szergej Bortkevics. Borsószem hercegisasszony. («Zenés képek Hans Andersen meséiből» című ciklusból).

Maurice Ravel. Szépség. Szépség és a szörnyeteg. (A Lúdanyó című szvitből, Charles Perrault meséi alapján).

Milyennek képzeled a Hercegnőt és a Szépséget? A táncaik milyen tempóban vannak előadva? Nevezhetjük-e őket lírai szereplőknek?

Mi történik a «Szépség és a szörnyeteg» című műben? Mivel végződik a főhősök beszélgetése? Ezek a művek – programzenék? Hogyan tudjuk meghatározni?

Ciklus (укр. цикл) – szabályosan visszatérő időszak, körfolyamat.

Гyakorlat: «Mesehősök».

Szépen és pontosan énekeld a magánhangzókat, világosan és röviden a mássalhangzókat. Időben vedyél levegőt!

Бу-бу - бу-ра - ті - но, Ба-ба, Ба-ба - Я - га, Бі - бі - бі-ло - сніж - ка тут жи - вуть.
Ко-ко - ти-го - рош-ко, Ку - ку - кур-ка Ря-ба, Ко-ко - ко-ло - бок нас ра - до ждуть.

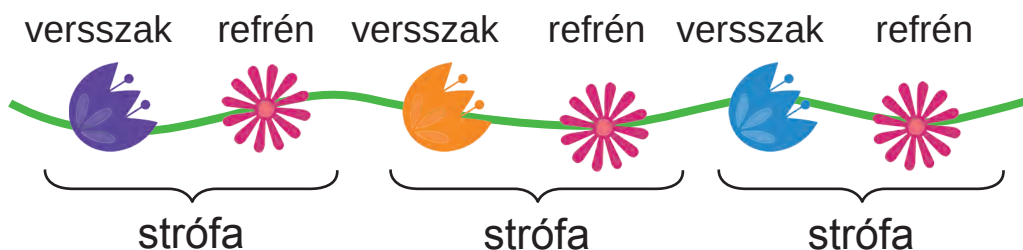

Énekeld el «Az álmok valóra válnak» c. dalt (Melléklet, 122. oldal).

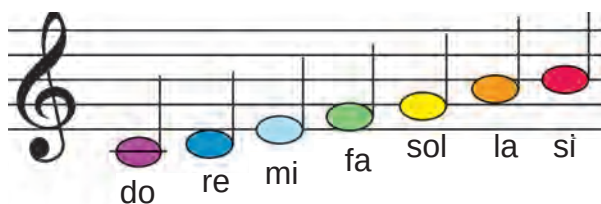
Zenei műveltség

Strófikus szerkezet

Mondd el, milyen részekből áll a strófikus szerkezet! A strófa melyik része ismétlődik változás nélkül?

Emlékezz vissza, milyen jelekkel írjuk le a zenét? Keresd meg őket a vonalrendszeren és a klaviatúrán.

Mozogjunk! Vágyódás a mesébe («Szeretettel a gyerekekhez» c. sorozatból).

Keress olyan szavakat, melyekben elbújhatnak a hangok! Készíts rejtvényt!

1. HANGOCSKA ÉS SZÍNECSKE A MŰVÉSZETEK ORSZÁGÁBAN

Utazásunk közben a Művészetek Országában elmerülhetünk a környező világ egyedi szépségében. A képzeletünk érdekes és szokatlan dolgokkal egészíti ki a képet.

Mi történik az illusztráción? Milyen szokatlan dolgot figyeltél meg? Képzeld el, hogy a kép közepében találsz magad. Nézz körül! Milyen szereplők vesznek körül? Milyen hangok visszhangzanak? Emlékezz vissza, milyen anyagokkal és eszközökkel dolgoznak a festőművészek!

A festőművészek érdekes történeteket «mesélnek», *illusztrációkat* készítenek a könyvekhez. Ezek segítenek elképzelni a cselekményt és a szereplőket.

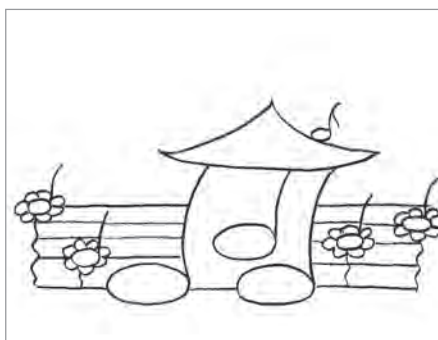
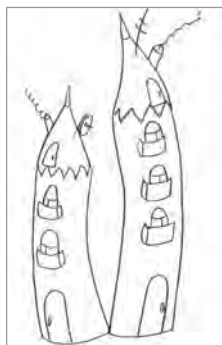
Illusztráció (укр. *ілюстрація*) – szemléltető rajz, mely segíti a mű szövegének megértését.

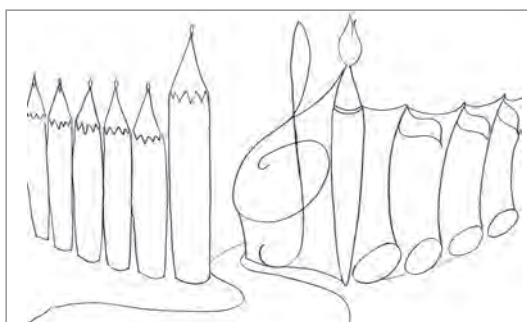
Képzőművészeti műveltség

A kép formátumának kiválasztása (a lap elrendezése) függ az ábrázolás formájától. Ha a tárgyak vagy emberek hosszúak, akkor a függőleges formátumot választjuk, ha inkább szélesek – akkor a horizontális (vízszintes) formátumot.

Találj ki egy történetet (mesét) a Művészetek Országáról. Képzeld el, hogy illusztrátor-festőművész vagy! Rajzolj egy illusztrációt a mesédhez (grafikai anyagok).

1. változat. A Művészetek Országának kapuja.

2. változat. Házikók, melyekben a Művészetek Országának lakói élnek.

Gondolkodj, milyen illusztrációkkal érdemes kibővíteni Hangocska és Színecske hihetetlen kalandjainak történeteit a Művészetek Országában.

2. ARCKÉP GALÉRIA

A Művészetek Országában barangolva a gonosz Karabasz-Barabasz bábszínházában találjuk magunkat. Éppen ide került véletlenül Pinokkió (Buratinó) is – és valódi csodákba keveredett.

Mesefilm: «Pinokkió», «Buratinó kalandjai» (részletek).

Jurij Sevcenkó: «Buratinó és a varázshegedű», balett (részletek).

A Buratinóról szóló balett szereplői közül ki a lírai hős, ki – vidám, ki – rosszindulatú? Milyen zene kíséri Buratinót?

táncos

gyors

dallamos

lírai

lassú

ritmikus

vidám

A szereplők jellemét a zenében elsősorban az intonáció (hanglejtés, hangszín) adja át.

Intonáció (hanglejtés, hangszín) (укр. інтонація) – a dallam alapja, mely meghatározza annak jellegét.

Buratinó arany kulcsocskája varázslatos. A szépség, a jóság és tudás boldog országának titokzatos kapuját nyitja meg. Neked is segít eljutni a Művészetek Országába és különleges művészi csodákat készíteni.

ELSŐ CSODA (ZENÉS) (csoportmunka).

Rögtönözz dallamot a versikékhez – a balett szereplőinek arcképéhez. Gondolkodj, kit célszerű énekkel jellemezni, kit – tánccal, és kit – szavalással.

*Én vagyok a mese hőse,
Nevem mondd meg egykettőre.*

*Karabasz színésze vagyok,
Nem nyafogós, de bánatos.
Bánatomnak az az oka,
Szerelmes vagyok Malvinába.*

*Szakállas és rémes vagyok,
Velem ne vitatkozzatok.
Borzalmasan szól a hangom,
A bábtudomány doktora vagyok.*

MÁSODIK CSODA (SZÍNHÁZI) (párban dolgozzatok).

Válasszatok egy szereplőt és próbáljátok mozgással és mimikával kifejezni a jellemét. Egymás után mutassátok be, a többiek pedig találják ki a nevét.

Szabadidődben kísérletezz: találj ki zenei intonációkat – *vidám, lírai, szomorkás, haragos, ijedt, nyugodt*.

2. ARCKÉP GALÉRIA

Az emberek ábrázolására a festőművészek *arcképeket* készítenek.

Jellemezd a képeken ábrázolt embereket!

A hősök jellemét és hangulatát mimikáival lehet kifejezni.

Ismerd fel, milyen érzelmeket fejeznek ki a mesék szereplői!

Arckép (portré) (укр. *портрет*) – egy ember vagy embercsoport festészeti, vagy szobrászati, vagy fényképészeti ábrázolása.

Képzőművészeti műveltség

Amikor arcképet rajzolunk, be kell tartani az arányosságot – az arc részeinek arányát.

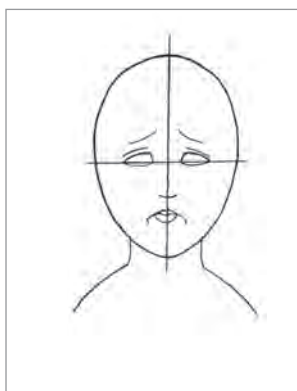
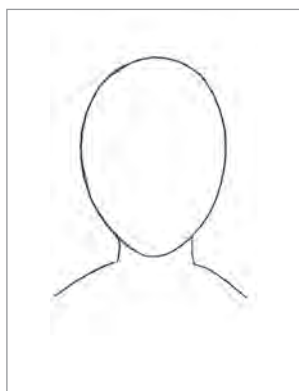
Arckép készítésekor legtöbbször függőleges formátumot választanak.

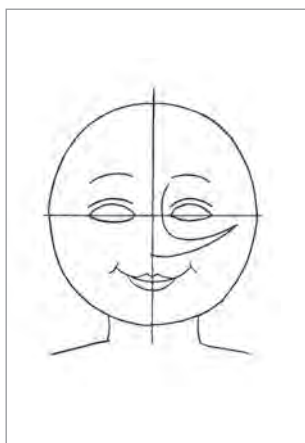
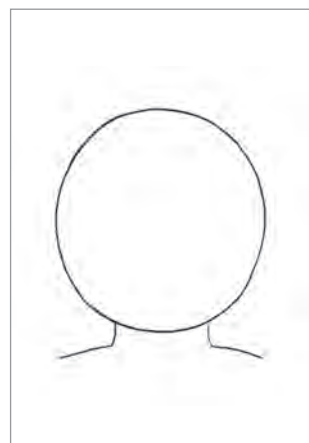
HARMADIK CSODA (KÉPZŐMŰVÉSZETI). Rajzold le kedvenc mesehőst a «Buratinó kalandjai» című meséből.

1. változat. A bánatos Pierrot.

2. változat. A vidám Buratinó.

Nézd át az ukrán nyelv és irodalom tankönyvedet vagy kedvenc mesekönyvedet és keresd meg a szereplők arcképeit.

Festészet (укр. живопис) – a képzőművészet egy ága, amely színekből, vonalakból állít elő művészi kompozíciót.

3. LÍRAI SZEREPLŐK

A művészeti alkotások szereplőivel együtt mi is álmodozunk, örülünk, szomorkodunk. A lírai szereplőkkel nagyon sok érzelmet élünk át. Költőiek, kecsesek, álmodozók, nyitottak, néha nagyon hiszékenyek.

A lírai szereplőket a balettben a zeneszerzők általában keringővel vagy más táncjellegű zenével jelenítik meg.

Szergej Prokofjev. Keringő a Hamupipőke című balettből. «Júlia-leányka» a «Rómeó és Júlia» című balettből.

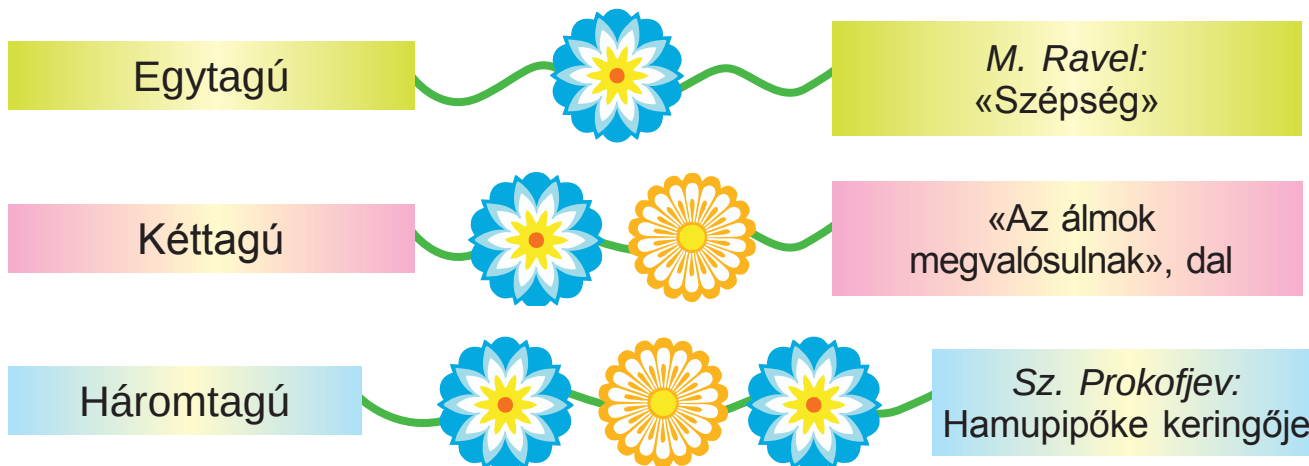
A művészet milyen ágazatai kapcsolódnak össze a balettben? Hogyan nevezik a táncosnőket a balettben? Hogyan változik a hősnők hangulata a meghallgatott művek részleteiben?

Zenei műveltség

Minden zeneműnek megvan a saját zenei formája (szerkezete). Legelterjedtebb formák: egytagú, kéttagú és háromtagú.

Dolgozzatok párban. Improvizáció (rögtönzés) (hangszeres, vokális (énekes), táncos).

1. *változat.* Adjátok elő a Szépség és a Szörnyeteg párbeszédének hangszeres változatát egytagú formában (triangulum és csörgődob).
2. *változat.* Készítsetek énekelt arcképet Hamupipőkérről és az ő mostohaanyjáról kéttagú formában: válasszatok megfelelő intonációt – lágy, dallamos, éles stb.
3. *változat.* Képzeljétek el, hogy a balettszínpadon vagytok. Próbáljátok megjeleníteni Hamupipőke és a Herceg táncát a bálon háromtagú formában. Változtassátok a tempót és a mozdulatokat a zene jellegének megfelelően.

Emlékezz vissza olyan rajzfilmekre vagy filmekre, ahol a főszereplők lírai hősök.

Rajzfilm (укр. мультфільм) – olyan rajzok fényképészeti reprodukálása, amikhez különböző technikákkal mozgást és hangot illesztenek.

3. LÍRAI SZEREPLŐK

A lírai szereplőkkel az irodalmi művekben érdekes kalandok és meglepő események történnek. Gyakran kísérik őket csodák, melyek segítenek a szereplőknek az akadályok leküzdésében, jószágos cselekedetek végrehajtásában. A jónak mindig győznie kell a rossz felett.

Jusson eszedbe Hamupipőke története. Milyen csodás átváltozások történtek vele? Az illusztrációk közül melyiket nevezhetjük arcképnek? Magyarázd meg. Milyen tárgyak (vagy szereplők) a fontosak az illusztrációkon? Mit ábrázolnak körülöttük?

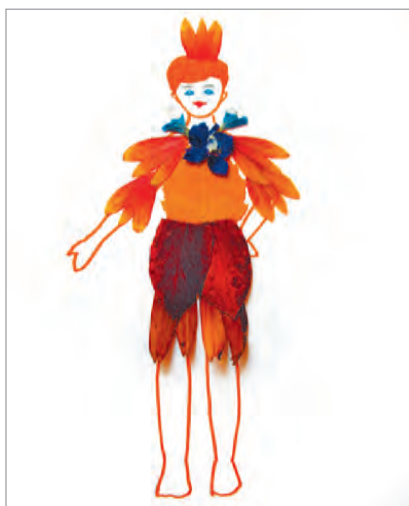
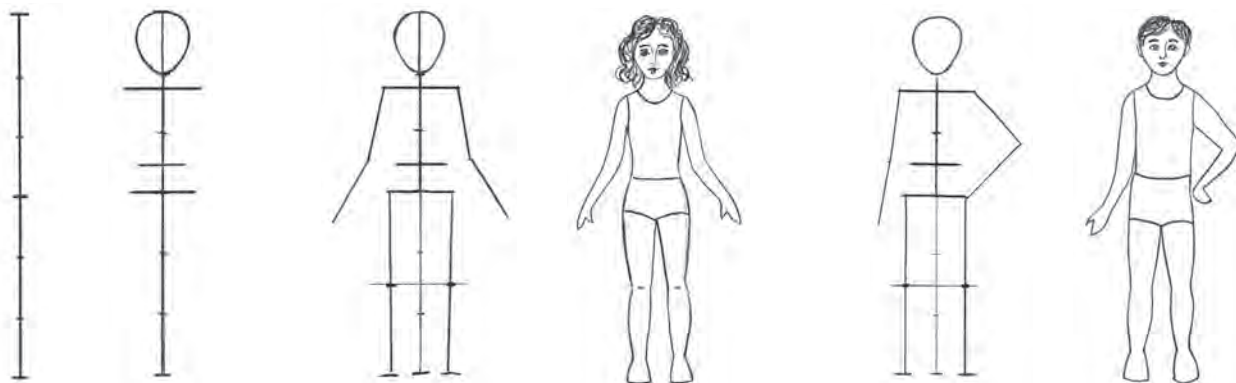
Kompozíció (укр. композиція) – egyes alkotóelemek összekapcsolása egységes műalkotásba.

Készíts teljes alakos portrét egy mesehősről. A ruháját természetes anyagokból csináld meg (*száraz virágok, levelek*).

Figyeld meg az ember teljes alakos ábrázolásának szakaszait.

Szabadidődben nézd meg, milyen ruhát készített a művész. Fantáziálj és találd ki saját ruhakollekciót különböző természetes anyagokból.

4. AZ EMBER ÉS A TERMÉSZET EGYSGÉGE

Sok műalkotásban megtestesül az ember és a természet szoros kapcsolata. Mikola Rimszkij-Korszakov «Mese Szaltán cárról» című operája tele van a szereplők kalandjaival, a természet «képeivel». Az opera zenekari számaiban megjelenik a tenger nagysága, és különböző mesés csodák.

Mikola Rimszkij-Korszakov «Mese Szaltán cárról», opera; bevezető a II. jelenethez (A tenger); a Hattyú-cárleány áriája a II. jelenetből (részlet); bevezető a II. kép IV. jelenetéhez (a «Három csoda»).

Emlékezz vissza, mi az opera? Milyen zenei intonáció jellemzi: a mókust, a hőst, a Hattyú-cárleányt? Melyik közülük lágyan dallamos, melyik játékosan táncos, és melyik magasztosan indulós? Az opera melyik szereplőjét mondhatjuk lírainak? Hasonlítsd össze a cárleány vokális (énekes) és zenekari jellemzését! A tenger és a «három csoda» zenéje hasonló vagy ellentétes?

Kontraszt (укр. контраст) – az ellentétek szembeállítása.

a zenében:

hangos – halk
gyors – lassú
vidám – szomorú

a képzőművészetben:

nagy – kicsi
világos – sötét
távoli – közeli

ZÖLD ERDŐBEN

Magyar népi játékdal

Zöld erdőben, zöld mezőben sétáltott egy páva,
Kék a lába, zöld a szárnya, aranyos a tolla.
Várj, madár, várj, madár, majd megfoglak én.
Zöld erdőben, zöld mezőben enyém leszel még.

Rajta, Hangocskával együtt tegyetek csodát!

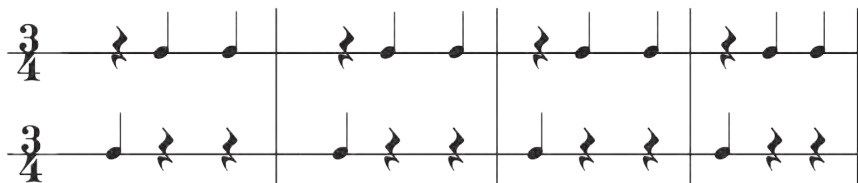

ELSŐ CSODA (SZÍNHÁZI).

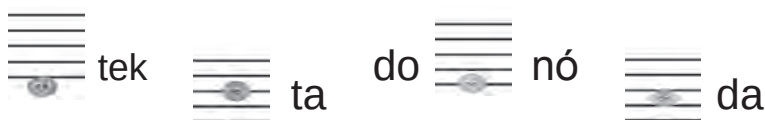
Pantomim segítségével jelenítsd meg a Hattyú-cárleány mozgását, ahogy úszik a tengeren, vagy egyet a hősök közül.

MÁSODIK CSODA (ZENEI). (dolgozzatok párban).

Kísérletezzetek és készítsetek ellentétes zenés képet a «tenger hullámairól»!

Találjátok ki a rejtvényeket!

Szabad idődben keresd meg az interneten H. Andersen «A kis hableány» című meséjének színpadi és filmváltozatait, különösen «A kis hableány» mesefilmet (Walt Disney stúdió). Felnőttek segítségével próbáld megkeresni az ukrán gyártású számítógépes játékot ugyan-ezzel az elnevezéssel.

4. AZ EMBER ÉS A TERMÉSZET EGYSGÉGE

A tenger elbűvöl egyediségével és titokzatosságával, alkotásra ösztönzi a művészeket. A tengert ábrázoló tájképek a hullámok ritmusával, a víz árnyalataival, a vízen ringatózó hajók szépségével kerítik hatalmukba a szemlélődőt.

Nézd meg a képet! Figyeld meg, hogyan helyezkednek el a vitorlás hajók! Milyen szín árnyalatai vannak túlsúlyban a hullámok ábrázolásában? Magyarázd meg!

A tájkép ábrázolásánál a művész a kontraszt (ellentét) eszközt használja. Hogy kifejezőbben ábrázolja a hullámok mozgását a tengeren, szembeállította ugyanazon szín világos és sötét árnyalatait.

sötét

világos

Képzőművészeti műveltség

Színecske a kompozíció szabályait tanulja:

- azokat a tárgyakat, melyeket közelre rajzolunk, élénk színekkel ábrázolunk, nagyobb méretben rajzoljuk és a lap alsó részén helyezük el;
- azokat a tárgyakat, melyeket távolra rajzolunk, kevésbé élénk színekkel ábrázolunk, kisebb méretben rajzoljuk és a lap felső részén helyezük el.

HARMADIK CSODA (KÉPZŐMŰVÉSZET).

Készíts tájképet, jelenítsd meg a tenger hangulatát! (akvarell). Hogy világosabb árnyalatot kapj, adj hozzá vizet. Ne felejtsd el a kompozíció szabályait!

Gyakorold a tenger ábrázolását a számítógépen!

Színezés (укр. композиція) – fekete-fehér képet kézi festéssel színessé tesz.
Tájkép (укр. пейзаж) – természeti tájat ábrázoló festmény.

5. AZ EMBER ÉS A TERMÉSZET EGYSÉGE (folytatás)

A környezet szépsége – a festői tájak, a változatos állatvilág – elragad és hatással van ránk. Ezért nem meglepő, hogy sok mese, mesefilm, musical, és más művek szereplői állatok.

Például: Charles Perrault «Csizmás kandúr» meséjének hőse – az okos és találékony macska, különböző művészeti ágazatban is megmutatta tehetségét.

Vlada Kohanovszka. Karabunko márkai indulója a Csizmás kandúr mese-musicalből (Kaszkadőr színház).
Henry Jackman. The Puss Suite.
A «Csizmás kandúr» mesefilm zenéje.

Hogyan adja át a zene a szereplők jellemét? Mérlegelj, erre a zenére mi könnyebb: énekelni, táncolni vagy menetelni. Mindegyik zenei alkotáshoz válaszd ki a legjellemzőbb szót. Emlékezz vissza a művészeti alkotásokra, melyek állatokról szólnak. Jellemezd a kép hangulatát!

energikus

álmodozó

félelmetes

élénk

bánatos

vidám

kecses

Mozogjunk! «Macskabanda».

Induló (укр. марш) – olyan zenei alkotás, melynek dallama energikus, ritmusa egyenletes és pontos. Az induló zenéjére könnyű lépegetni, menetelni.

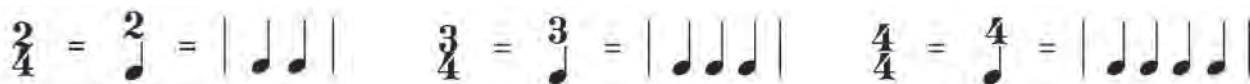
Ritmus (укр. ритм) – időbeli jelenségben megnyilvánuló szabályos váltakozás.

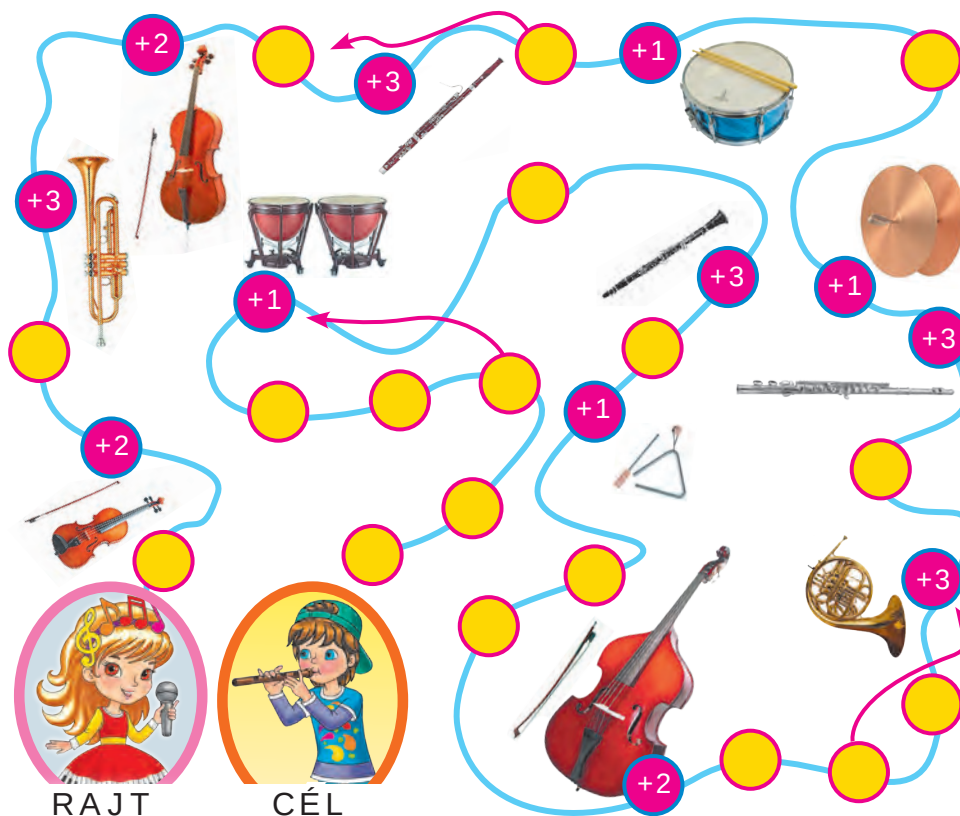

Zenei műveltség

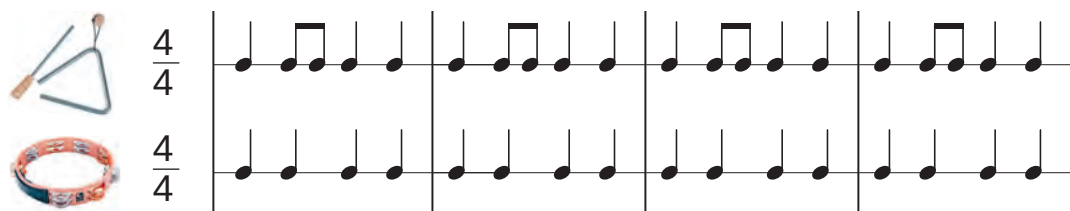
Az ütem nagyságát a zenében az ütemmérték határozza meg.

Játék: «Zenekar». Nevezd meg azt a hangszert, amelyik a vörös köröcske mellett van. Ha hibázol, kimaradsz a következő lépésből.

Emlékezz vissza a zenekar hangszereire! Játssz el az induló ritmusát!

Nézd meg a «Csizmás kandúr» rajzfilmet angol nyelven!

Szimfonikus zenekar (укр. симфонічний оркестр) – szimfóniák előadására alkalmas, nagy létszámú, sokféle hangszert megszólaltató zenekar.

5. AZ EMBER ÉS A TERMÉSZET EGYSÉGE (folytatás)

Ősz-varázsló mindent befestett csodálatos színekkel. Ez a szépség ámulatba ejt és emeli a hangulatunkat. Micsoda gyönyörű környezet! Figyelmesen nézzetek körül!

Figyeld meg a kompozíciót. Szerinted mi a fő a képen?

Képzőművészeti műveltség

A kompozíció készítésénél meg kell határozni a kompozíció fő elemét – a kompozíció középpontját. Ezeket a tárgyakat lehet nagyobbak ábrázolni, élénk színekkel, vagy alaposan megrajzolni a részleteket. Például: a macskát előtérbe helyezve a kompozíción, a művésznő rá irányította a figyelmet.

Rajzolj egy őszi tájképet (*gouache*), ábrázold a fákat a már ismert módszerekkel (*vattapálcika, habszivacs stb*).

1. változat

2. változat

Mérlegeld, Színecske a lent ábrázolt tájak melyikén helyezte el a macskát kompozíciós központként. Próbáld megváltoztatni a kép kompozíciós központját – rajzolj macskát.

1. változat

2. változat

Figyeld meg a környezetedet, használj hozzá keretet. Tartsd meg a te-kinteted ugyanazon a tájon, megváltoztatva a kompozíciós középpontot.

6–7. A BARÁTSÁG ÉS A TESTVÉRISÉG A LEGNAGYOBB GAZDAGSÁG

Hangocska és Színecske – barátok. Hangocska segít megérteni a zenei hangok nyelvét, Színecske pedig – megnyitja a képzőművészet titkait. A barátság gyakran gyermekkorban kezdődik.

? Te hogyan értelmezed ezeket a szavakat: «barátság», «barát»? Mérlegelj és magyarázd meg, miért kapták ezek az alkotások a «Barátok» elnevezést?

A zene, a hangok sajátos nyelvén «mesélni» tud az emberről, «megrajzolja» a barátok zenei «arcképét», átadja a közöttük lévő kellemes érzéseket, – vagy éppen fordítva, a negatív, barátságtalan kapcsolatot.

 Mihajlo Sztepanenko. Ugratás. Sértések (a «Gyermek füzetekből»).

? Hasonlítsd össze a darabokat, melyek egytagú zenei formában íródtak. Ez programzene, vagy nem? Gondolkodj el azon, hogy az igaz barátok viselkedhetnek-e úgy, mint a zenés darabok szereplői. Jellemezd mindegyik intonációját!

bánatos

lassú

szomorkás

vidám

ingerült

energikus

nyafogós

panaszos

gyors

BARÁTSÁG

Olga Januskevics zenéje, Mária Jaszakova verse

«Brémai muzsikuskok» mesefilm (részlet).

Figyeld meg a Brémai muzsikuskok emlékművét! Melyik szereplőt ismered fel?

1. változat (csoportmunka).
Barátaitokkal együtt adjátok elő a vers ritmusát. Egyeztetek meg, melyik sort adjátok elő szólóban, és melyiket együttesben.

Közismerten tehetségek,
Énekesek és zenészek,
Kakas, macska, kutya, szamár,
Nem veszekszik egyik sem már.
Barátságuk egybekötik,
A bajt így mindig elkerülik.

2. változat (dolgozzatok párban).

Képzeljétek magatokat színészeknek, adjátok elő a verset.

Bagollyal vitázik a medve: – Bagoly, mit kevertél össze?
Vésd jól a fejedbe – nincsen tél a természetben!
A bagoly felnevetett. – Bolyhos, nem is csodálkozom!
Ősz van, mikor aludni térsz, mire felkelsz, a tavasz van itt!

Mozogjunk! «Barátság» («Szeretettel a gyerekeknek» sorozatból).

Magyarázd meg a közmondásokat: «Ahol nincs egyetértés, ott gyakran van kár». «Nagy a baj, ha nincs hűséges barátod».

6–7. A BARÁTSÁG ÉS A TESTVÉRISÉG A LEGNAGYOBB GAZDAGSÁG

Ki szeret igazán minket, ki okoz örömet és ment meg a magánytól? Valóban – ezek az állatok, az ember hűséges barátai. A művészek megörökítik kedvenceiket a festményeken és a szobrokon.

Az alkotások között keresd meg a körplasztikát. Figyeld meg, az alkotók hogyan közvetítik a faktúrát a műveken, különösen a kutya-barátok bundáját (szőrzetét).

Mozogjunk! A dalmata-kutyák tánca Jevgenyija Taku «Az éneklő papagájok szigete» című színpadi művéből.

Faktúra (укр. фактура) – a szobor vagy dombormű felületének minősége, megmunkálása, mely a szobrászat alapvető kifejező eszközeinek egyike.

Képzőművészeti műveltség

A faktúrát nem csak láthatjuk, de érzékelhetjük is tapintással. Ez lehet: sima, egyenetlen, durva, dudorokkal kialakított. A megfelelő hatás eléréséhez a szobrászatban a karcolást alkalmazzák.

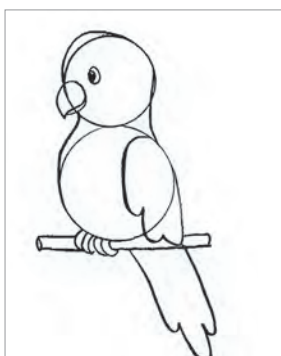
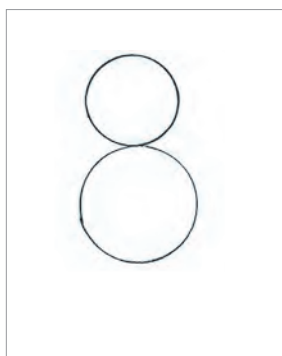

Formázz meg gyurmából egy játszadozó kiskutyát (*gyurma*). A munkád befejezéseként alakítsd ki a faktúráját: pálcikával karcolj vonásokat – olyat, mint a kutyus bundája.

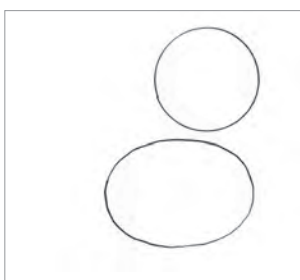

Rajzolj le egy vidám barátot – a papagájt vagy a kutyát (*gouache*).

1. változat

2. változat

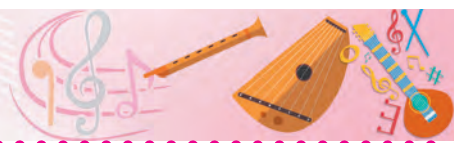
Nézz utána egyedül vagy felnőtt segítségével, hogy milyen állatoknak állítottak emlékművet a különböző országokban, mint az emberek barátjának.

Vonás (укр. *штрих*) – írott, rajzolt rövidebb vonal.

8. HŐSIESSÉG A MŰVÉSZETBEN

Tudod-e, kik a hősök? Általában hétköznapi emberek: szerények, becsületesek, önzetlenek. Kritikus időben bátran harcba szállnak a jogtalanság és az igazságtalanság ellen. Például, Mikita (Kirilo) Kozsumjak, ősi legendák hőse. Herkulesi erővel, ellenálló képességgel van felruházva.

«Mikita Kozsumjak», mesefilm (részlet).

A hősiecs jellemet a zenében legjobban az induló fejezi ki. Az indulók meneteléshez készülnek, és általában 4/4 ütemben íródnak. Az ünnepi indulót katonai parádékon, az energikusan sportosat – versenyek alkalmával adják elő. De van vidám és szomorú induló is.

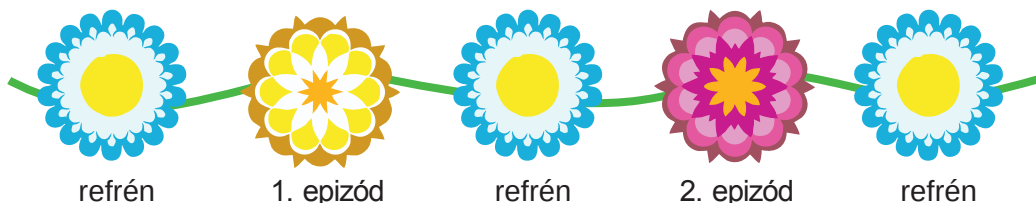
Petro Csajkovszkij: a «Játék katonák indulója» (a Gyermekek albumból); W. A. Mozart: Török induló (rondó).

Miben különbözik az induló zenéje a ének- és tánczenétől? Hasonlítsd össze Csajkovszkij darabjának különböző előadásmódjait (zongora, zenekar)!. Milyen tempóban lépeget a játék hadsereg? Képzeld el, hogy dobos vagy ebben a seregben, menetelve mutasd be az induló ritmusát!

Rondó (lat. körbe járás) (укр. рондо) – zenei forma, refrénszerű, melyet visszatérő téma (refrén) és váltakozó epizódok alkotják (ABACA....A).

ÉDES UKRAJNÁNK

Olga Januskevics zenéje, Zoja Tiscsenko verse

На-ша рід - на Ук - ра - ї - на по-ле, ліс, річ-ки, до - ли - ни. Мо-ва

Приспів
рід - на, рід - ний спів. Це-зем - ля мо-їх бать - ків, Ти для нас од-на - є -

1. ди - на - на-ша рід - на Ук - ра - ї - на. Що для - рід - на 2. Ук - ра - ї - на

Zenei műveltség

A hangjegy mellett a pont meghosszabbítja a hangot az értékének a felére.

$\text{Dotted note} = \text{note} + \text{half note} = \text{three red blocks}$ $\text{Dotted note} = \text{note} + \text{quarter note} = \text{three blue blocks}$

A barátaiddal együtt szólaltassátok meg az induló ritmusát! Tetszés szerint készíthettek rondót úgy, hogy az induló legyen a fő téma (refrén), mely többször megismétlődik. Válasszatok szólistákat az epizódok improvizálásához (rögtönzéséhez).

Szabadidődben érdeklődj a szülőidtől, barátaidtól, hogy városodban Ukrajna mely hőseinek állítottak emlékműveket.

8. HŐSIESSÉG A MŰVÉSZETBEN

A régi idők történetei megismer-
tetnek bennünket földünk múltjának
világával. A könyvek illusztrációi fel-
idézik a történeteket, a hősök arcké-
peit.

Figyeld meg a hős dekoratív
ábrázolását! Összpontosítsd figyel-
medet a kép részleteire.

Régen a könyveket kézzel írták.
Különleges volt az első nagybetű,
melyet változatos mintákkal díszítet-
tek. Ez – díszes kezdőbetű – melynek
jelentése iniciálé, kezdet. A díszes
kezdőbetűket a jelenkori könyvekben
is használják.

СЛОКО
О ПЛЪКУ ИГОРЕВѢ,
ИГОРА СЫНА СКАТЪСЛАВА.
ВНУКА ОЛГОВА.

С ЛѢПОЛИ НЫ БѢШЕЪ, БРА-
ТІЕ, НАУАТИ СТАРЫМИ СЛО-
КЕСЫ ТРУДНЫХЪ ПОВѢСТІЙ О
ПЪКУ ИГОРЕВѢ, ИГОРА СКАТЪ-
СЛАВЛИУА! НАУАТИ ЖЕ СѢ ТЪИ
ПѢСНИ ПО БЫЛИНАМЪ СЕГО
ВРЕМЕНИ, А НЕ ПО ЗАМЫШЛЕНІЯМЪ

Jellemezd a díszes kezdőbetű művészi megformálását!

Képzőművészeti műveltség

Az ábrázolandó betű formájának megfelelően háromszög, négyzet, négyszög, ovális vagy kör formátumot alkalmaznak.

Nézd, Színecske és Hangocska is elkészítette a saját iniciáléját.

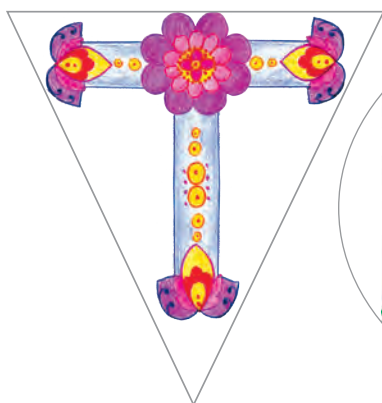

Készíts díszes betűt (*választható anyagok*).

1. változat: díszes kezdőbetű – a neved kezdőbetűje
2. változat: kedvenc meséd tartalmának illusztrációja (bemutatása)

1. változat

2. változat

Tanulmányozd az iskolai vagy saját könyvtárad könyveit, keress bennük díszes kezdőbetűket!

9. HŐSÖK A RAJZFILMEKBEN

A könyvekben és filmekben gyakran mutatják be a hősök bátorságát és éles eszét. Rendkívüli erővel bírt Guruljborsócska. Legyőzte a Sárkányt és kiszabadította a fogságból a bátyjait és nővérét, Ilonkát.

Guruljborsócska kalandjairól mesefilm-sorozat készült, melynek minden része egy energikus induló dallamával kezdődik.

Az indulókat legtöbbször fúvós zenekar játssza, melyben szerepelnek fúvós és ütős hangszerek. Ez a zenekar abban különbözik a szimfonikustól, hogy nem szerepelnek benne vonós hangszerek.

Rézfúvós hangszerek

trombita

harsona

kürt

tuba

Dal a «Guruljborsócska és barátainak kalandjai» c. mesefilmből (zenéjét írta *Andrij Szolovjov*).

Francesco Pellegrino. Hősök indulója.

Kik adják elő az indulókat? Jellemezd a zenéjét!

 Énekeld el Guruljborsócska és nővére, Ilonka dalát a megfelelő jelleggel!

 Guruljborsócska és Ilonka zenéje egyforma vagy különböző – ellentétes? Válaszd külön a szavakat két oszlopba, mi jellemző Guruljborsócska és Ilonka zenéjére:

határozott

kedves

jólelkű

bátor

gyengéd

energikus

vakmerő

kitartó

 Most képzelj el a Sárkány zenés «arcképét». Milyen zene jellemzi a legjobban: lírai és dallamos, játékos és táncos vagy szavaló (hasonló a beszédhanghoz)? A kísérethez használj zaj hangszereket.

Halló, fiúk! S-s-s- ...

Mit akarsz te itt? S-s-s-...

Verekedni fogunk vagy békülni? S-s-s-....

 Mérlegelj, a hallgatott indulók közül melyik alkalmas a reggeli torna elvégzéséhez?

Film (укр. *фільм*) – képsorokból álló művészeti, ismeretterjesztő alkotás.

9. HŐSÖK A RAJZFILMEKBEN

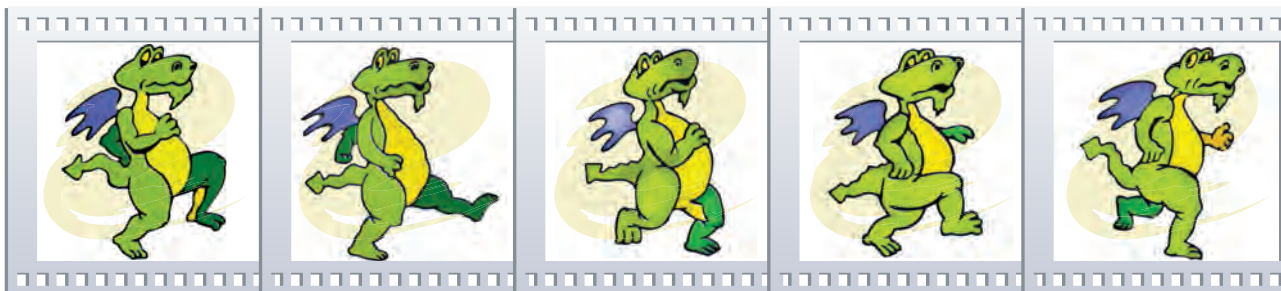

A hős védelmezőkkel gyakran találkozunk a mesefilmekben. A mesefilm lehet bábfilm vagy rajzfilm. Ezeket rajzfilm készítő művészek alkotják. Nagyon sok filmkockát rajzolnak meg, hogy a hősök mozogjanak. Természetesen a munkát megosztják. Egyesek a hősöket rajzolják, elkészítik a mozgásukat, míg mások – a háttérrel, ahol a történet játszódik és a tárgyakat.

Keresd meg Guruljborsócska barátait a mesefilm részletében – Hegyhengerítőt, Pöndörbajuszt és Fanyűvőt. Magyarázd meg, hogyan értelmezed a közmondást: «A buzogány – a hatalom jelképe, de nem mindenki tudja kézben tartani».

A rajzfilm egyetlen másodpercéhez 24 filmkockát kell megrajzolni!

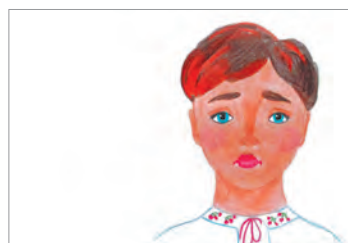
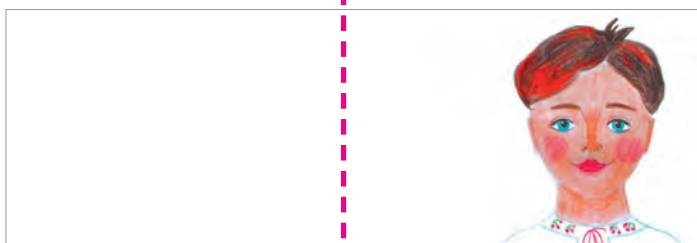

Képzőművészeti műveltség

Emlékezz vissza: az arckép készítéséhez függőleges formátumot kell választani. Hogy helyesen rajzold az arc formáját, az arc magasságát és szélességét oszd két részre. A vízszintes vonalon helyezkednek el a szemek.

Próbáld «életre kelteni» Guruljborsócskát (színes ceruza, filctoll). A lapot oszd két részre, jobb oldalra rajzold meg Guruljborsócska vidám arcát. Tűrd rá a másik oldalt, hogy eltakarja a képet, és rajzold meg Guruljborsócska szomorú arcát. A két rajz pontosan takarja egymást a hajtás vonala

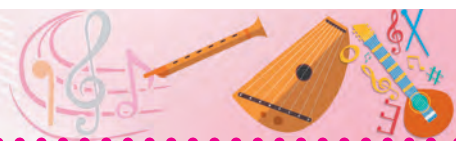
A felső rajz szélét tekerd a ceruzára. Forgasd körbe a ceruzát jobbról balra néhányszor.

Képzeld el, hogy te vagy az animátor-művész (mozdulattervező) és Guruljborsócskáról készítesz rajzfilmet. Rajzold le a képkockák láncolatát, a kegyetlen Sárkányt, akinek a szájából tűz lángol. Találj ki szöveget a Sárkányról készült filmkockákhoz. Animáció készítéséhez használhatod a Stop Motion Studio mellékletet.

10–11. A KOZÁKOK NEMZETSÉGE ÖRÖKKÉ FENNMARAD

A művészek dicsőítik a szülőföldjüket védelmező zaporozsjei kozákok bátorságát, hős tetteit. Az olyan tulajdonságokat, mint a bátorság, állhatatosság, a haza iránti hűség, nem csak a régi időkben tisztelték. Ezeket napjainkban is értékelik. Mert mi – a kozákok méltó leszármazottai vagyunk!

Jevgen Adamcevic. Zaporozsjei induló a «Tűzzel és karddal» című filmből.

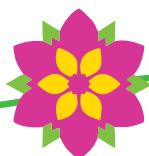
Szemen Klimovszkij – L. van Beethoven. Ment a kozák a Dunához. Ludwig van Beethoven. Variációk egy ukrán népdalra (zongorára és hegedűre).

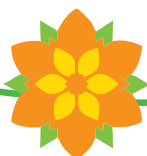
Ki adja elő a művet? Hogyan változik a dallam jellege a variációk alatt? Hasonlítsd össze a variációs formát a rondó formájával!

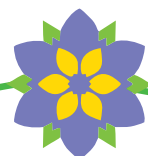
téma

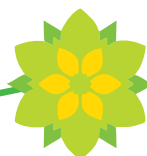
1. variáció

2. variáció

3. variáció

4. variáció

Variáció (укр. *вари́ації*) – zenei forma, ahol a téma és annak változatai hangzanak.

A KOZÁKOK LESZÁRMAZOTTAI VAGYUNK

Anna Olejnyikova zenéje, Inna Csajcsenkó verse

Improvizációs játék: «Zenei formák» (dolgozzatok párban).

1. változat. Találjatok ki a vershez tánc jellegű dallamot. Készítsetek variációkat erre a témára: szólóban, együttesben, ritmus kísérettel. Változtassátok a tempót, a hangzást és a ritmust.

Dicső, a harcos hopák, ezt a táncot így hívják.
Hop, hop, hop, hopák, eltáncolja a kozák!

2. változat. Készítsetek kozák indulót rondó formában. Az epizódoknak találjatok ki ellentétes dallamokat: szövegszerű (rep) és énekelt.

Téma (kórus): Mi – kozákok, szabad emberek, bátrak vagyunk és mindig merészek.

1. epizód: A hering – nem hal, hanem kozák haj.

2. epizód: Ruhánk – salavári, akár két pár is van.

Barátaiddal játsszátok el a «Keltsd életre a szobrot» játékot. Játsszátok el a kozákok szerepét.

10–11. A KOZÁKOK NEMZETSÉGE ÖRÖKKÉ FENNMARAD

A kozákság kora – fényes lapja az ukrán nép hősi múltjának. Ukrajnában mindenki tudja, kik a kozákok. A «kozák» szó jelentése: «szabad harcos». Ezekről a bátor emberekről nagyon sok könyv szól, festmény, megénekeltek versekben és dalokban, emléküket megőrkítették filmekben, külön animációs sorozatokban.

A «Kozákok» című sorozatból *(részlet)*.

Ismerd fel az illusztrációkon a rajzfilm szereplőit – Okát, Gráját és Turát. Figyeld meg, hogyan különböznek jellemükben és külsejükben. Emlékezz vissza, mit tudsz az ukrán kozákokról.

Vizsgáld meg a kozákok ábrázolását. Melyik tartozik közülük a körplasztikához és melyik dombormű? Jellegét tekintve melyik emlékmű felel meg a kozák indulónak?

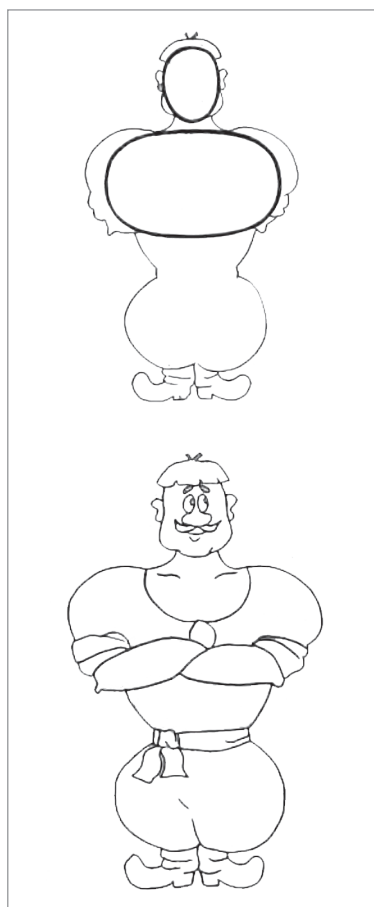

Relief (укр. *рельєф*) – domború szobrászati ábrázolás a felületen.

Rajzolj meg egy kozákot a rajzfilm hőseiből (színes ceruza, filctoll).

Készíts egy mágnes-emléktárgyat, mely egy vidám kozákot ábrázol, fess is ki (só-liszt gyurma vagy agyag, gouash).

Szabadidődben nézz meg rajzfilmeket a kozákokról szóló sorozatból. Barátaiddal találj ki új történetet a filmsorozathoz, Oka, Grája és Tura jelenkori kalandjairól. Ha van kedved – illusztráld képkockákkal.

12. DICSŐSÉGÜNK, SZÉPSÉGÜNK ÉS NAGYSÁGUNK

Az ukránok mindig emlékeznek azokra, akik dicsőséget szereztek szülőföldjüknek. Ezeknek az ismert embereknek emlékműveket állítanak, ábrázolják őket érméken, bélyegeken, mert ők – büszkeségei az államunknak. Ilyen személy Ukrajna állami himnuszának zeneszerzője is, Mihajlo Verbickij.

Az egész világon ismerik az európai operaszínpad énekesnőjét, Szolomija Kruselnyickát. Az ő csodálatos hangja elbűvölte az embereket minden földrészen.

Ivan Piddubnij, olimpiai bajnok birkózó és sokan mások, növelték államunk dicsőségét a sportban.

Ukrán népdalok *Szolomija Kruselnyicka* előadásában (szabadon választható).
Tarasz Kericsok. «Sportszellem».
Ének induló.

Mérlegelj, miért bűvölte el hangjával sok ország hallgatóságát az ismert énekesnő? Jellemezd az ének induló zenéjét! Érdeklődj, a harcművészet milyen típusai szerepelnek a «gorting» versenyeken.
Magyarázd meg, hogyan értelmezed a népi bölcsességet: «Az ukránok énekelnek egész évben, minden korban».

Gorting (укр. *хóртина*) – az Ukrán Nemzeti Sport egyik fajtája (nevét a Horticia szigetről kapta, mely az ukrán kozákság történelmi központja volt).

Barátaiddal adjátok elő a vers ritmusát «Szólóban – együttesen». Válasszátok ki a szólistát.

Szól a dal a korszakok mélységeiből,

A kozákok halhatatlan dicsőségéről.

Mi – sportolók vagyunk,

A «gorting» összefog.

Csatlakozz te is sorainkhoz!

REGGELI TORNA

Mihajlo Oblescsuk zenéje, Raisza Obsarszka verse

Ой, я-ка чу - до - ва гім - нас - ти-ка ран - ко - ва. Вго - ру ру - ки

пі - дій-ма - єм, при - сі-да - є - мо, стри-ба - єм, роз-ви-ва - є - мо пос-та - ву,

під-рос-та - є - мо на сла-ву. Все це ро-бим за-люб-ки. Ми - ве-се - лі,

ми ве - се - лі діт - ла - хи.

Keresd meg a dal hangjegyei között a pontozott hangokat. Emlékezz vissza, mit jelentenek?

Beszélgétek meg a barátaiddal a «gorting» szerepét az ember fizikai és szellemi fejlődésében. Tudj meg többet a «Gorting – Hazafi» gyerek-ifjúsági játékról különböző forrásokból.

12. DICSŐSÉGÜNK, SZÉPSÉGÜNK ÉS NAGYSÁGÜNK

Ukrajna hősei nem csak a dicső kozákok és bátor harcosok, de az űrhajósok, tűzoltók is, akik megmentenek embereket, kockáztatva saját életüket. Emlékműveket állítanak nekik. Emlékművekkel, emlék érmekkel és bélyegekkel tisztelnek a művészek és a dekoratív díszítőművészet mesterei előtt, akik a nemzet büszkeségei.

Figyeld meg az illusztrációkat, magyarázd meg, melyik ábrázol közülük domborművet!

A művészeti alkotásokon a művészek gyakran helyeznek el kompozíciós elemeket, melyek formájukban, színükben és méreteikben egyformák, szimmetrikusak.

Szimmetria (укр. *симетрія*) – a kompozíció egyes elemeinek elhelyezése a középvonaltól (*szimmetriatengelytől*) arányosan.

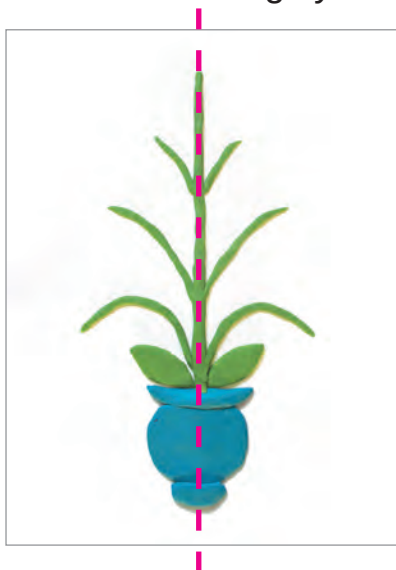
Кépzőművészeti műveltség

A domborművek lehetnek különbözőek: *magas dombormű* (mikor az ábrázolás több mint fele kiemelkedik a felületből) és *lapos dombormű* (mikor kevesebb mint a fele emelkedik ki).

Készíts domborművet «Az élet fája» címmel (*karton, gyurma*). Egyes elemei, például a váza, legyen magas dombormű.

szimmetriatengely

Nézd meg a tanulók videó felvételeit «Marija Primarcsenkó mesés világa» címmel. Vizsgáld meg az ukrán papírpénzt, kiknek az arcképei találhatók a hrivnyákon? Van-e közöttük művész?

13. ÚJÉVI KALEIDOSZKÓP

Az ukrán gyerekek régóta várják lélegzet-visszafojtva az újévi jótevőt, Szent Miklóst (aki néha vesszőt hozott – a rosszalkodóknak és engedetleneknek). Télapó – jóságos vendég más országokból, az elődeinknek pedig Fagyapó – heves ura a hidegnek, hóviharnak és jégnek.

Az Újév ünnepi szimbóluma az ukránoknak «Kéve-apó» volt, a termés és a gazdagság szimbóluma. Az újévi fenyő díszítésének hagyománya Európából terjedt át.

Találj ki egy újévi történetet a kép alapján.

Santa Baby (ManSound előadásában); «Új örömünk lett» (a Pikkardij-szka Trió előadásában); Carol of the Bells (a Pentatonix előadásában).

ÚJÉVI DAL

Natália Máj zenéje és verse

Музична партитура українською мовою з текстом пісні. Партитура складається з трьох рядків нот. Текст пісні: За вік-ном, за вік-ном па-да-ють сні-жин-ки. Ти, ма-ту-сю, сте-ли І я-лин-ку гур-том бу-дем при-кра-ша-ти. Но-вий рік, Но-вий рік бі-лу ска-тер-тин-ку. Но-вий рік, Но-вий рік вже у на-шій ха-ті! вже у на-шій ха-ті! Но-вий рік, Но-вий рік вже у на-шій ха-ті!

A te családod mivel díszíti fel a lakást a karácsonyi, újévi ünnepekre? «Kéve-apót» állítotok vagy karácsonyfát?

Alla Migáj. Fenyőfácska.

Zenés-táncos játék: «Vidám ünnep». Találj ki mozdulatokat és hangszeres kíséretet a fenyőfácskáról szóló dalhoz.

«Szent Miklós kalandjai», film;
«Hősök álarcban. Gekko megmenti a Karácsonyt» (részletek).

Szabadidődben a családdal nézzétek meg a «Utazás a Karácsonyi csillaghoz» c. mesefilmet vagy a «Mennyi csoda» c. újévi fantáziát.

13. ÚJÉVI KALEIDOSZKÓP

A karácsonyi-újévi ajándékokat a gyerekeknek varázslók hozzák. Ukrajnában ez Szent Miklós, Amerikában, Kanadában és Ausztráliában – **Santa Claus**. Az amerikai és kanadai varázsló szarvas-fogattal utazik, az ausztráliai szeret szörfözni. A hollandokhoz és a belgákhoz **Sinter Klaas** a segítőjével, **Fekete Péterrel** gőzhajón érkezik, utána fehér lovon megy tovább. Péter a kéményen keresztül leereszkedik, és elhelyezi a cipőcskébe az ajándékokat. Ugyanígy a kéményen keresztül jön a cseh **Mikulás** és francia kollégája, **Pepe Noel**. Az olasz gyerekekhez seprűn repül a jóságos tündér, **Beffana**. A svéd apó neve **Jultomte**, aki vörös sapkás manóra emlékeztet, a fordítások szerint «karácsonyi manó». És ez még nem minden az újévi varázslókról.

Válaszd ki azt a varázslót, akit meghívnál a karácsonyi ünnepekre.

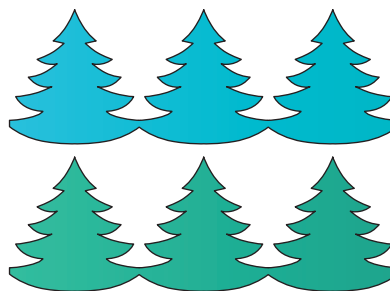
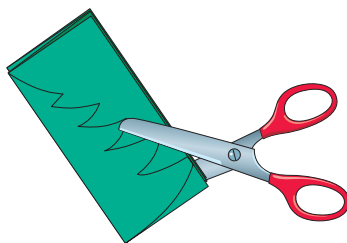
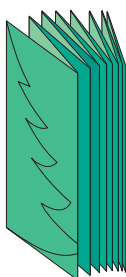
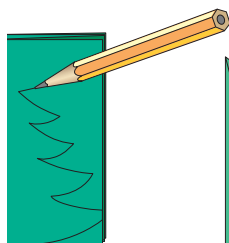
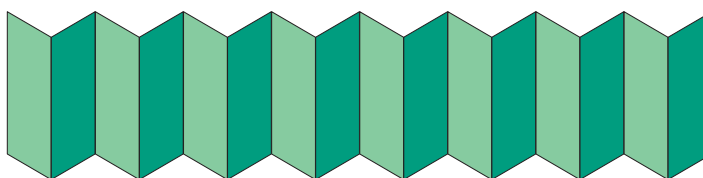

Hangocska és Színecske képeslapot kaptak európai barátaiktól. A varázslók ábrázolása alapján találd ki, melyik országból küldték.

1. változat. Készíts újévi «vitinankát» a barátaidnak. A «vitinankához» a papírt kettő, négy, nyolc hajtással készítjük.

2. változat. Készíts «scrapbook»-ot (díszített albumot). Használd fel az ünnepi fényképekhez. Küldd el a fotókat különböző országokban élő barátaidnak.

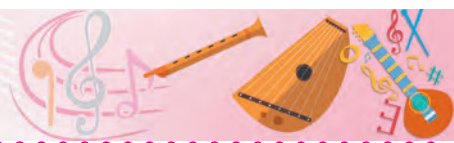
Találd ki érdekes üdvözlőlapot rokonaid köszöntésére, melyeket számítógép segítségével készíthetsz.

Vitinanka (укр. витинанка) – papírból kivágott alakzatok, kétszer vagy többször összehajtogatva, művészeti típus.

14. ÚJÉVI KALEIDOSZKÓP (folytatás)

Közismert, hogy a mi őseink az Újévet tavasszal köszöntötték. Ezt az ünnepet «Új Éveknek» nevezték, nagyon sok szertartás kötődik hozzá, köszöntőkkel, álarcos játékokkal («Malanka», «Kecske»). Számos karácsonyi énekben említik a madarak érkezését (emlékszel, a «Scsedrikben» a fecske érkezéséről szólnak). Idővel az Újév ünneplését áttették a számunkra is megszokott időpontra.

«Jó estét, uraság» (különböző módú előadásokban).

Ki adja elő az éneket? Melyik változat tetszett neked a legjobban?

Karácsonykor az ukránok kántálnak, Újévkor pedig – énekkel köszöntik egymást, jó egészséget és jólétet kívánnak. Karácsonykor a gyerekek és felnőttek álarcot vesznek fel és párosan látogatják a házakat, különböző szertartásokat végeznek, például: «A kecske terelése». Az egyik kántálón kifordított báránybőr van, a fején – kecskeszarvval díszített álarc. Hát nem olyan, mint egy igazi kecske?

Keresd meg az illusztrációkon a «Kecskét» báránybőrben és álarcgal.

HE-HE-HE KECSKE

Ukrán népdal

Próbáld elénekelni a játékdalt hangjegyekkel. Játssz el a dallamot harangocskákon vagy metalofonon. Barátaitokkal adjátok elő a játékdalt. Osszátok el a szerepeket.

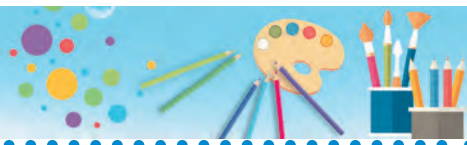

Az ünnepeken rokonaiddal és a szomszédokkal énekelj kántáló és köszöntő énekeket.

Naptári rituális dalok (укр. календарно-обрядові пісні) – rituális dalok tradicionális szertartásokkal.

14. ÚJÉVI KALEIDOSZKÓP (folytatás)

A karácsonyi díszeknek is megvan a maga története. A legendák szerint az első karácsonyi üveg-gömb Németországban jelent meg. Hogyan történt ez? Egyik évben nem termett az alma, pedig szokás szerint azzal díszítették a fenyőfát. Elmentek hát az emberek az üvegfúvó mesterhez, hogy készítsen az ünnepre üvegből almát. Azóta a karácsonyi díszek közül legelterjedtebbek a gömbök.

De az egyszínű gömbök nem olyan érdekesek a fenyőfán. «Élénkíteni» lehet őket festéssel vagy más díszítéssel.

Szemléld meg az újévi üveg «kaleidoszkópot» és állapítsd meg, mely díszeken van sorminta.

Sorminta (укр. орнамент) – olyan rajz, melyet az elemek ritmikus ismétlődésével készítenek.

 Ki készítette helyesen a sormintát a fenyődíszhez – Színecske vagy Hangocska?

 1. változat. Vágj ki egy kört színes kartonból – ez az újévi gömb formája. Rajzolj a fenyődíszre mintát, mely nem szimmetrikus, majd díszítsd apróra vágott fóliával (ragasztó).

2. változat. Vágj ki egy kört színes kartonból – ez az újévi gömb formája. Rajzolj a fenyőgömbre sormintát és díszítsd szikrázó csillámokkal (ragasztó).

 Készítsetek közös pannót (táblaképet) az elkészült díszgömbökből.

ELLENŐRIZD TUDÁSODAT!

Hangocska feladatai

1. Mely műveket sorolod a líraihoz, melyek – a hősiesek?

Sz. Prokofjev: keringő a
«Hamupipőke» balettéből

J. Adamcevic: «Zaporozsjei induló»

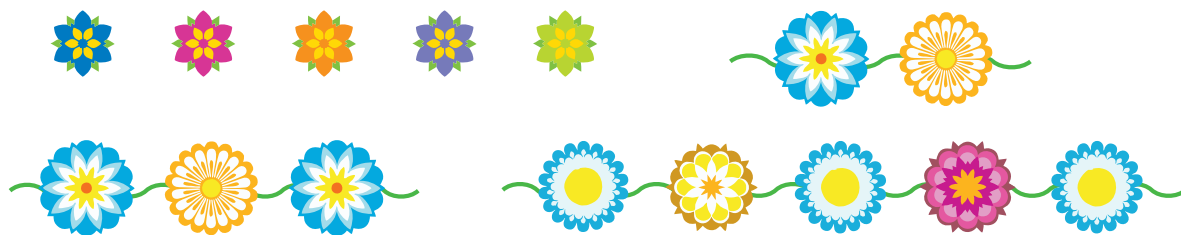
Sz. Bortkevics: «Borsószem
hercegisasszony»

T. Kericsok: «Sportszellem»

2. Nevezd meg a fúvós zenekar hangszereit!

3. A rajzok szerint sorold fel a számodra ismerős zenei formákat!

4. Fejtsd meg a rejtvényt és nevezd meg a szót, amely a dallam alapja.

Színecske feladatai

1. Miben különbözik az arckép a csendélettől és a tájképtől?
2. Jelöld meg az ábrázolások közül a domborművet és a körplasztikát!

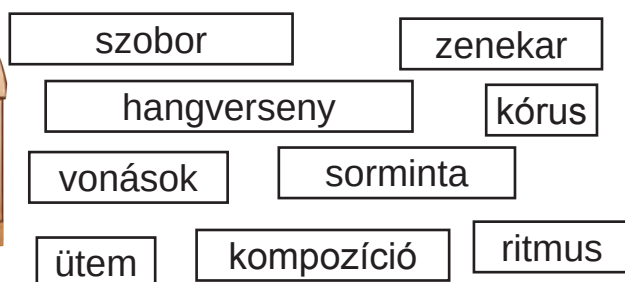
3. Melyik alkotáson látszik teljesen a horizont vonala?

4. Magyarázd meg, hogyan értelmezed a művészetben a szimmetriát!

Hangocska és Színecske feladatai

1. Mondj példákat a művészeti formákról!
2. Helyezd a szavakat a megfelelő művészeti ládikóba!

3. A tankönyvből válassz illusztrációkat a zenei művekhez!

ManSound: «Santa Baby»

F. Pellegrino: «Hősök indulója»

4. Milyen zene alkalmas a reggeli tornához?

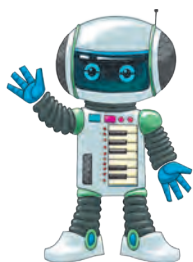
II. FANTASZTIKUS ÉS KOMIKUS SZEREPLŐK A MŰVÉSZETBEN

15. UTAZÁS A KÉPZELET VILÁGÁBA

Minden gyerek képzelődik (fantáziál). Valószínűleg te is szeretsz könyvet olvasni, filmet nézni vagy hihetetlen történeteket kitalálni?

Ismerkedj meg Hangocska és Színecske új barátjával. Art-Robi robot a Képzelet országából érkezett. A modern média eszközeinek segítségével elvisz bennünket a különböző – valós és virtuális (képzelt) – művészeti világokba. A robot tud rajzolni, táncolni és hangszereken játszani.

Miért Art-Robi a nevem? Mert profi vagyok a művészetben. Okos kis eszköz, «gadget» és «smart» vagyok, a padokból is elvezetlek benneteket a művészetek csodálatos világába.

A robot dala: CE-E («Oh, Oh, Oh, Watch CE-E go»). *Mikola Rimszkij-Korszakov*: Dongó (Chen Anke zongorista kislány és TeoTroniko robot előadásában).

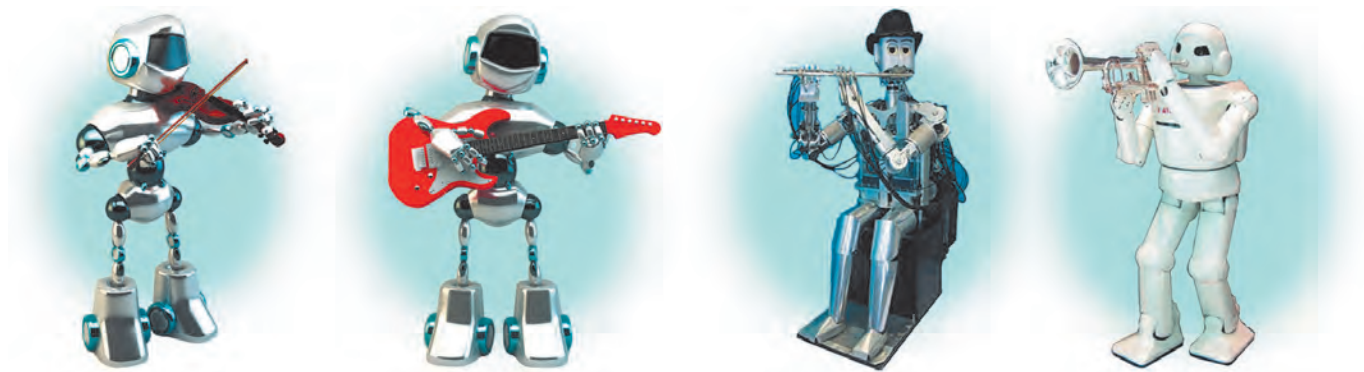
Hogyan adja át a dal ritmusa a robot jellemét, mechanikus mozdulatait? Jellemezd a Dongó című mű előadásmódját!

Gadget (укр. *гаджет*) – műszaki újítás elektronikus eszköz formájában.

A robot-zenészek csodákat képesek létrehozni. Hangszereken játszanak, improvizálnak és saját műveket is komponálnak.

A GYEREKKOR BOLYGÓJA

Diána Ptasinszka zenéje és verse

Приспів

Пла - не - та ди - тин - ства, пла - не - та ди - тин - ства, по -
не - та ди - тин - ства, ве - се - ла й бар-вис__ та, __ про -
ча - ток ман - дрів - ки в нез - ві - да - ну даль, пла
ща - ти - ся з не - ю __ нам __ три-шеч-ки жаль

Zenei műveltség

Dinamika – a hang erőssége a zenében. Jelölése:

pianissimo	piano	mezzo piano	mezzo forte	forte	fortissimo
pp	p	mp	mf	f	ff
nagyon halkan	halkan	mérsékelten halkan	mérsékelten hangosan	hangosan	nagyon hangosan

Szabadidődben hallgass zenét robot-zenészek előadásában.

15. UTAZÁS A KÉPZELET VILÁGÁBA

A Képzelet országában számtalan hihetetlen felfedezés vár rád. Art-Robi megismertet a robot-művészekkel. Különböző kompozíciókat képesek rajzolni, például, arcképeket, melyek hasonlítanak azokra az emberekre, akiket ábrázoltak.

A robot-művész rajza.

Az elektromos robot-művész tervező egyszerre három színes filctollal tud rajzolni. Mechanikus «kezeit» mozgatja, és színes mintákat rajzol a papírra. Az ilyen kompozíciót ki lehet egészíteni saját művészi részletekkel.

A különféle robot-játékok is meglehetősen népszerűek. Sok gyereket elbűvölnek a transformerek, robot-dínók, örömmel száguldoznak elektromos robogókon.

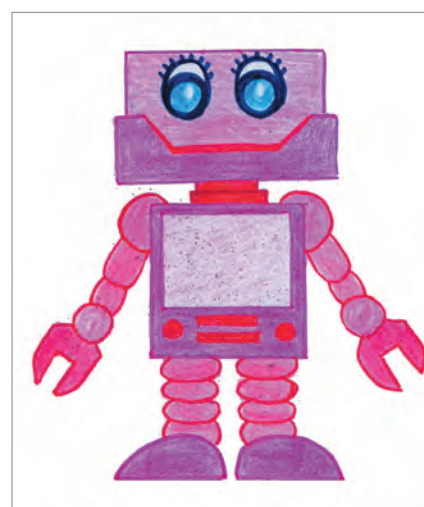
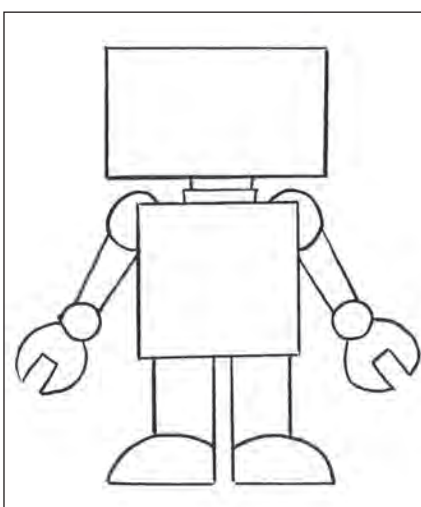
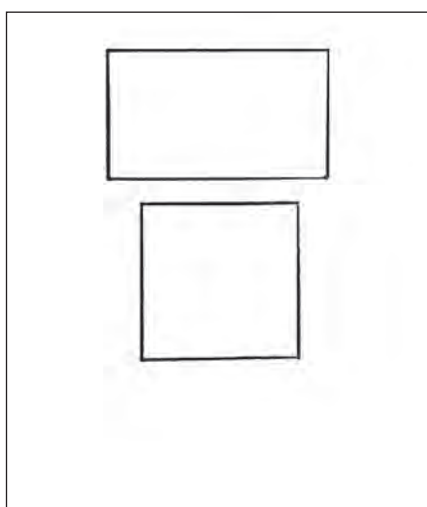
Figyeld meg a robot-játékokat. Melyik tetszik neked a legjobban, amelyik a barátod lehetne?

Az animációs játékok és rajzfilmek alkotói gyakran a robot-hő-
söket az emberekhez hasonlóknak ábrázolják. Robot-játékot
egyszerű anyagokból is készíthetünk: kartondoboz, műanyag fla-
kon és pohár, fedő, üdítő doboz és egyebek. Nem kell mást tenni,
csak bekapcsolni a fantáziát és ne feledkezz meg a jó hangu-
latról.

Képzeld, hogy «gamer» vagy (a számítógépes játékok szakértője), rajzolj
egy robotot egyszerű formákból a számítógépes játékodhoz (színes ceruza).

Szabadidőben a barátaiddal készíthettek hétköznapi anyagokból robotot
és transformer-terepjárót fantasztikus utazáshoz. Találjatok ki velük
játékot.

16. UTAZÁS A KÉPZELET VILÁGÁBA (folytatás)

Régen a képzelt hősök repülőszőnyegen és lég-hajón járták a világot. A Boszorkány seprűn repült, Karlson pedig propellerrel a hátán. A mai rajzfilmek hősei transformerek, elektromos robogókon és csillaghajókon utaznak.

Petro Csajkovszkij: Boszorkány; Jurij Vesznyák: Karlson.

Milyen a zene jellege? Milyennek képzeled a fantasztikus hősöket, a Boszorkányt és Karlson? Kik adják elő a műveket? A kép valós vagy képzelt? Magyarázd meg!

«Karlson, aki a házak fölött repül», svéd rajzfilm (részletek).

Együttes (укр. ансамбль) – két vagy több zenészből álló csoport, akik együtt muzsikálnak.

2. *változat.* Emlékezz, hogyan adjuk elő, ha pont van a hangjegy mellett!
Tapsold el a ritmust, Karlson és Öcsi repülése a város felett!

Zenei műveltség

An illustration of two children. On the left, a girl with brown hair in pigtails, wearing a white shirt and a red skirt, is playing a tambourine. On the right, a boy with dark skin and curly hair, wearing a yellow shirt and blue pants, is playing a red and black keyboard instrument.

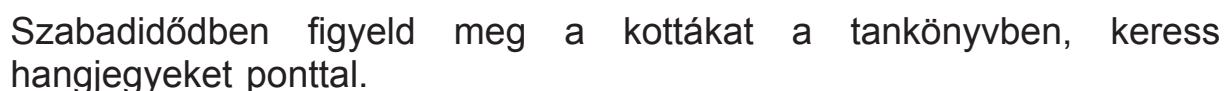
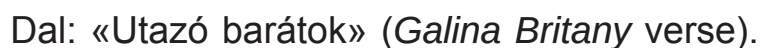
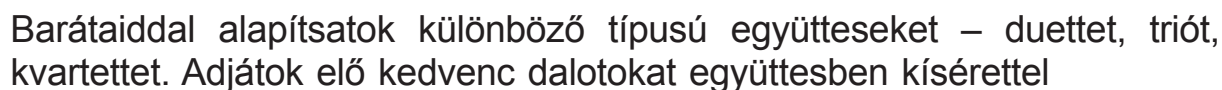
DUETT

TRIO

KVARTETT

16. UTAZÁS A KÉPZELET VILÁGÁBA (folytatás)

A képzőművészetben sokkal összetettebb a képzelet kifejezése, mint szavakkal leírni, amit elképzelünk. Akárcsak az írók, a fantasztikus képek festői is szokatlan eseményeket, hihetetlen ábrázolásokat találnak ki. Az ilyen fantasztikus képek elvisznek a lehetetlen világába, irreális szépséget mutatnak, amit a valós életben nem láthatsz.

Mi történik a képen? Az események valósak vagy képzeltek? Mikor és hol történnek? Mi a szokatlan az emberek, állatok és növények ábrázolásában? Mi tetszett neked a legjobban? Milyen zenét lehet elképzelni? Adj címet a képnek.

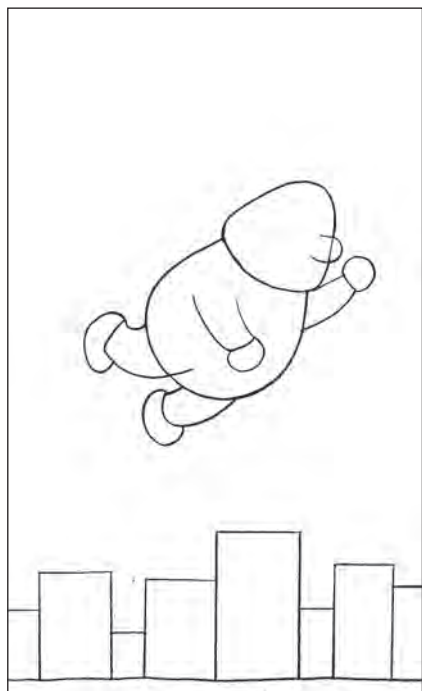

Mérlegelj, hőseink közül ki rajzolta le sikeresebben a vázlatot a «Karlson, aki a házak fölött repül» c. kompozícióhoz? Magyarázd el gondolataidat!

Rajzold le a «Karlson, aki a házak fölött repül» c. kompozíciót (*gouache, színes ceruza vagy filctoll*).

Próbáld átadni a kis duci mozdulatait.

Szabadidődben találj ki történetet Karlson és Öcsi érdekes kalandjairól.

17. VARÁZSLATOS CSODÁK

A fantasztikus jég királyság uralkodónőjének keletkezéséről a dán meseíró, H. Andersen így írt: «Az ablaknál röpködtek a hópelyhek, közülük a legnagyobb elkezdett növekedni, nőtt, növekedett, amíg hölgyé nem változott, fehér túllbe tekeredve, amely mintha sok-sok hó-csillagból lett volna szőve. Csodálatosan szép volt, káprázatos fehér jégből készült, mégis olyan élethű volt. A szeme úgy ragyogott, mint a csillagok, de nem volt melegség bennük...».

Zsanna Kolodub: Manó. Gerda. Hókirálynő (a «Hókirálynő» c. albumból).

Írd körül a szörnyű és gonosz Manó, a jó és kedves Gerda, a hideg és közömbös Hókirálynő zenés «arcképét». Hogyan adja át a zene a rosszindulatú Manó mozgását? Válassz szavakat Gerda és a Hókirálynő – a valós hősnő és a képzeletbeli zenéjének jellemzéséhez.

visszafogott

fenséges

hideg

álmodozó

kedves

gyengéd

«Hókirálynő», rajzfilm (részletek).

HÓEMBER

Mihajlo Rovenko zenéje és verse

Ба - ба, ба - ба, ба - ба, ба - ба сні - го - ва з гір - ки по - зи -

ра - є на - чеб - то жи - ва. на - чеб - то жи ва

Énekeld el a dalt, figyeld a kottát. Minden hangjegyet ismersz?

Zenei műveltség

Hangjegy-nővérekék szeretnek zenés átalakulós-játékokat játszani varázsló-testvéreikkel, Diezzel, Bemollal és Bekárral. Ha a hangjegy előtt Diez $\sharp$ áll, a hang magasabban szólal meg. Ha ezen a helyen Bemol $\flat$ van, akkor a hangzás mélyebb lesz. Bekár $\natural$ mindig leveszi Diezről és Bemolról a varázslatot.

fá diez szi bemol

Nézd át a tankönyv dalainak kottáit, keresz diez és bemol hangjegyeket.

17. VARÁZSLATOS CSODÁK

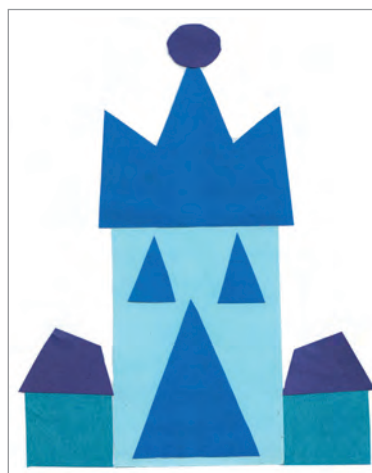
A fantasztikus hősök gyakran különleges palotákban és házakban élnek. Képzeld el, milyen anyagokból lehet ezeket felépíteni. Például: Hókirálynő jégkastélyban él. De ilyen csodás épületeket nem csak a mesében találhatunk. A világ különböző országaiban minden évben megrendezik a jégből készült építmények fesztiválját. És ez valódi téli csoda!

? Figyeld meg a képen a jégszerkezeteket. Milyen mértani formákból állnak?

Genagyij Szaszko: A Hókirálynő jégpalotája.

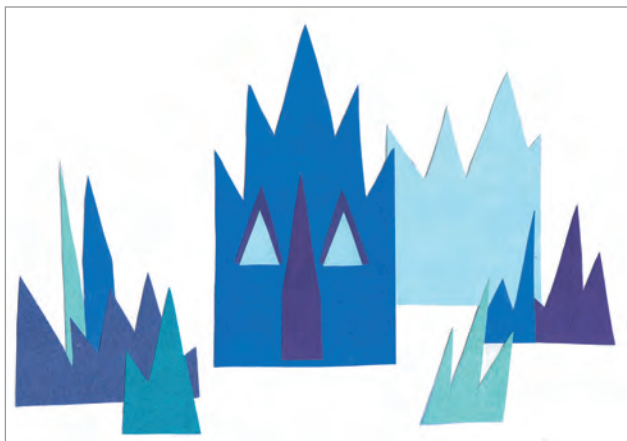
? Hangocska összeállított a felületen egy fantasztikus épületet mértani formákból. Milyen formákat használt?

Rajzold le vagy készítsd el színes papírból a Hókirálynő jégpalotáját. Emlékezz vissza és használd a háttérhez a már ismert művészeti technikákat.

1. változat (applikáció, festék fúvása csőből).

2. változat (akvarell, permetezési technika).

Szabadidődben próbálj fantasztikus várat készíteni geometriai formákból a számítógépen.

Szüleid segítségével keress érdekes épületeket jégből és hóból, melyeket téli fesztiválokon alkottak Ukrajna különböző városaiban.

Nézd meg a «Hókirálynő» darabot az iskolai színpadon, használd internetes forrásokat .

18. VARÁZSLATOS CSODÁK (folytatás)

Télen környezetünk mesés fehér csipkébe öltözik. A fák bolyhos hó-kabátba öltöznek. Ezüst csillagokkal fénylenek a hópelyhek. Ezek mind a Hókirálynő varázslatos csodái.

Olekszandr Simko: «Hókirálynő», balett (részletek).

Jellemezd Kay és Gerda, a Hókirálynő koreográfiai «arcképét». Milyen kifejezési eszközöket használnak a különböző alkotók:

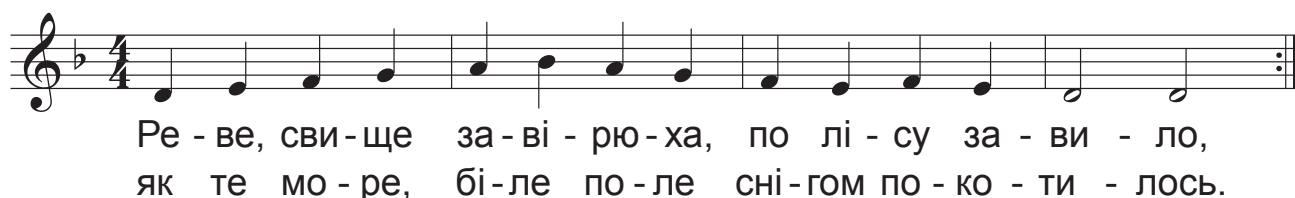
- zeneszerző (regiszter, hangszín, dinamika, intonáció);
- koreográfus (táncmozdulatok, kézmozdulatok);
- színházi rendező (kosztümök, dekoráció);

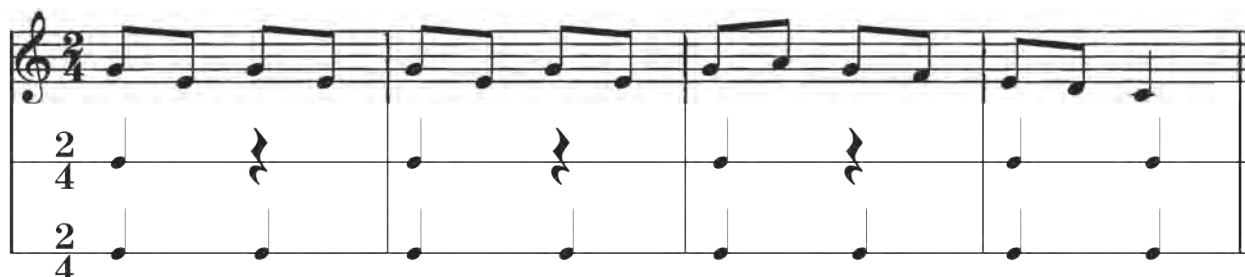
Regiszter (укр. *регістр*) – emberek vagy hangszerek hangja, melyek magasságban és hangszínből különböznek egymástól (alsó, közép-, felső, magas).

 1. *változat*. Énekeld el az első dallamot mérsékelt tempóban *mp*, a másikat lassan *f*.

2. *változat (dolgozzatok párban)*. Barátaiddal készítsétek el a tél kontraszt hangzású képeit. Egyeztetek meg, milyen legyen az előadás tempója és dinamikája.

Tempó

Dinamika

Koreográfiai műveltség

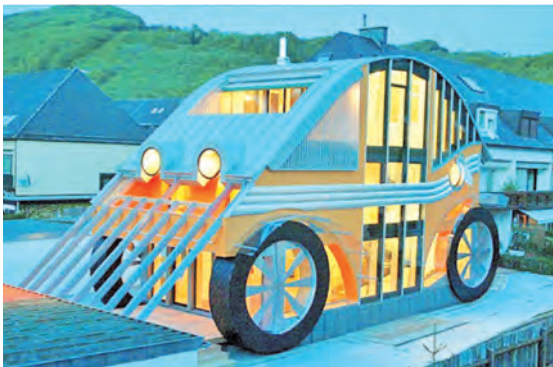
A balett-táncosok kifejező mozgásainak elnevezése *passe* («lépés»). A balerináknak lábujjhegyen táncolni a balett cipő segít – anyagból készült lábbeli. A balett-táncosnők káprázatos rövid szoknyája könnyű tüll anyagból készül, a neve *tütü*.

 Szüleid segítségével készíts csoda-portrét a Hókirálynőről gif animáció programmal (csillámokat a ruhájára, ékszereire, hópihéket és egyebeket).

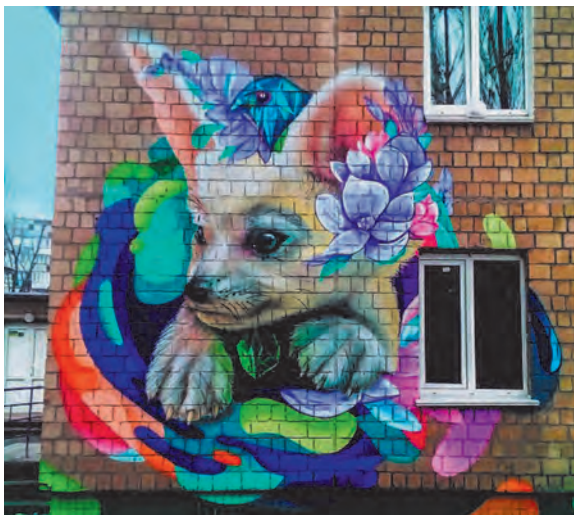
18. VARÁZSLATOS CSODÁK (folytatás)

Ezek házak? Nem kell csodálkozni, hisz az építmények formája igen különös is lehet. Az ilyen házikókban, valószínűleg, kezdetben Fantázia lakott a barátnőivel, Képzelettel és Ötlettel. És most emberek is élnek velük.

Milyen formák az alapjai ezeknek az építményeknek? Találj ki érdekes elnevezéseket!

Talán láttál már olyan épületeket, melyeket nagy rajzok díszítenek. Ezek falfestmények. Figyeld meg a képeken.

Architektúra (укр. архітектура) – építőművészet, épületek, utcák, terek, parkok létrehozása.

Építész (укр. архітектор) – az a személy, aki az épületeket tervezi.

1. változat. Rajzolj egy fantázia házikót, mely játékonyszerűen hat a benne lakók egészségére a formák harmonikus kombinációja és a dekoráció szépsége révén (színes ceruza, filctoll).

2. változat (csoportmunka). Készítsetek fantasztikus épületet legó-szerkesztővel.

Érdeklődj, milyen falfestmények vannak Ukrajnában. Képzeld el, milyen falfestménnyel lehetne díszíteni az iskola és a ház falait, melyben a jövőben élnél.

19. A VALÓ ÉS A KÉPZELET VILÁGÁBAN

A művészeti alkotások gyakran születnek az alkotók gazdag képzeletének segítségével. A képzőművészek csodálatba ejtenek a valós és képzelt összekapcsolásával, a zeneszerzők – a hangok és hangszín szokatlan kombinációjával.

Képzeld el, milyen zene szólhat *Marija Priymacschenko* képein.

Az ukrán népi zenekarban szokatlan hangszereket hallhatunk. Ezek a népi képzeletnek köszönhetően jelentek meg. Előfordul köztük mezőgazdasági kasza is.

«Alakítsunk zenekart» (a NAONI együttes előadásában, *részletek*).

CSIRIPELT A KISMADÁR

Ukrán népdal

Ще - бе - та - ла пта - шеч - ка під ві - ко - неч - ком,
 спо - ді - ва - лась пта - шеч - ка вес - ни з со - неч - ком.

Mielőtt előadod, figyeld meg a dallam mozgását a kotta alapján. Énekelj, nem erőltetve a hangodat. Kísérletezz, változtasd a tempót. Emlékezz viszsza, melyik naptári ünnepkörhöz tartozik ez a dal? Magyarázd meg.

Zenei műveltség

Tempó – a zenemű előadásmódjának mértékegysége (gyorsasága).

Adagio – Lassan

Andante – Lépésben

Allegro – Gyorsan

Presto – Nagyon gyorsan

Mozogjunk! «Bedrik» (a Szeretettel a gyerekekhez c. ciklusból).

Készíts zaj hangszereket mindennapi eszközökből. Készíts lapbookot «Hangszerek és zenekarok» címmel.

19. A VALÓ ÉS A KÉPZELET VILÁGÁBAN

«Miért rajzoljuk az állatokat olyannak, amilyenek, ők úgy is szépek, és én az emberek örömére rajzolok» – Marija Prijmacsenko ukrán festőművész szavai. Figyeld meg, milyen érdekesen egyesítette a képen a valót és a képzelte.

Milyen színeket használt a művész az állat jellemének ábrázolásához? A való világban egyesülnek ezek? Adj címet a képnek.

M. Prijmacsenko képeinek sajátos titka van. Az első és nagyon kifejező – a kontraszt színek egyesítése. Második titok – a kép színes háttérének telítettsége részletek szerint. A mester harmadik titka – megfelelő mondások használata az ábrázoláshoz.

Animális ábrázolás (укр. анімалістичне зображення) – állatok ábrázolása.

Képzőművészeti műveltség

Jegyezd meg: azokat a színeket, melyek a színekörön egymással szemben helyezkednek el, *kontraszt* színeknek nevezzük.

Rajzolj egy képzelt állatot (*gouache*). A kifejezőkészség fokozásához használj kontraszt színeket, élénk dekorációt. Találj ki szokatlan nevet az állatkának.

1. változat

2. változat

Szabadidődben keress hozzáillő közmondásokat.

Figyeld meg és keress kontraszt színek kombinációját a természetben, öltözeten, használati tárgyakon.

Sziluett (árnykép) (укр. *силу́ет*) – a tárgyak egyszínű ábrázolása, élesen megrajzolt körvonalakkal.

20. A VALÓ ÉS A KÉPZELET VILÁGÁBAN (folytatás)

Egyes zenei művet a zeneszerzők fantáziának nevezik. Hallgatva ezeket, a képzeleted «megfest» akármilyen szokatlant, fantasztikust.

 Mikola Sztecjun: «Kányafácska», lírai fantázia (részletek).
Ukrán dalcsozor (a NAONI együttes előadásában).

 Mely ukrán népi hangszerek hangszínét ismered fel?

 William Joseph: Fantázia (hegedű és zenekar előadásában).

 Mit lehet elképzelni, hallgatva a fantáziát zenekar előadásában? Meséld el benyomásaidat. Hasonlítsd össze ennek a zenekarnak és az ukrán népi hangszerek zenekarának a hangzását, hangszínét.

Játék: «Zenekari próba». Osztálytársaidal adjatok elő egy fantáziát a «Csiripelt a kismadár» című dal témájára. Válasszatok karmestert és szólistát, aki a dallamot játssza xilofonon vagy más hangszeren. Tartsatok próbát: a dallamot a szólista minden csoporttal játssza el külön. Változtassátok a tempót és a hangzást a karmester utasításainak megfelelően. Végül játsszátok el a partitúrát tutti.

Tutti (укр. *тільки*) – amikor a teljes zenekar megszólal a műben.

Vonás (укр. *штрих*) – egy hirtelen mozdulattal húzott vonalka.

CSIRIPELT A KISMADÁR

Ukrán népdal

Mozgással

The musical score is written for five instruments, each on a separate staff. The instruments are represented by icons on the left: a xylophone, a triangle, maracas, a tambourine, and a drum. The music is in 4/4 time. The xylophone part has a melody with a key signature of one sharp (F#). The triangle, maracas, and drum parts provide a rhythmic accompaniment. The tambourine part has a few specific notes marked with horizontal lines.

«Fantázia», rajzfilm (Walt Disney stúdió, *Paul Dukas* «A bűvészinás», *részletek*).

Szabadidődben keress az interneten és hallgass különféle zenekarokat. Figyeld meg és határozd meg, milyen zenekari típushoz tartoznak: szimfonikus, fúvós, népi hangszeres.

Te milyen zenekarban szeretnél játszani? Milyen hangszert kell elsajátítani ehhez?

20. A VALÓ ÉS A KÉPZELET VILÁGÁBAN (folytatás)

A művészek fantáziája nem ismer határokat, ennek köszönhetően szokatlan lényeket ábrázolnak.

? Mi a szokatlan az állatok ábrázolásában? Mérlegelj, miben különbözik a képzelt ábrázolás a valóstól?

A képzelt dekoratív ábrázolás készítésénél a művészek *stilizálást* alkalmaznak.

 Stilizálás (укр. стилізація) – a tárgy általánosított (leegyszerűsített) ábrázolása.

A népi kézművesek régóta készítenek a gyerekeknek játékokat. Ezek agyagból, fából, szalmából, fonalból, sőt még sajtból is készültek. Feltétlenül dekorálták – ornamentikával és rajzokkal díszítették. A népi játékok formája és dekorációja mindig stilizált.

sajt

fa

szalma

fonal

agyag

A mai mesterek új formákat alkotnak, némelyek közülük szokatlan lényeket ábrázolnak.

Gyurmázz játékot – fantasztikus állatkát (*gyurma, agyag, só-liszt gyurma*). Alkalmazd a formázás egyik módját:

- az egész kialakítása külön részekből;
- az egész forma kialakítása egy műanyag darabból.

Dekoráld és adj nevet a játéknak.

Kérdezd meg szüleidet, nagyszüleidet, mivel játszottak gyerekkorukban? Milyen anyagból készültek és mivel voltak díszítve?

21. EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI

Zenés darab nevezhető-e képnek? Hisz nincs rajta semmilyen ábrázolás. Igen, ha ez a zene programzene.

Modeszt Muszorgszkij 10 darabból álló szvitet komponált Viktor Hartmann festőművész képkiállításának hatására. «Egy kiállítás képei», így nevezte el. A mű a «Séta» témájával kezdődik, amely ismétlődik a sorozat részei között, mintha a látogató átsétálna egyik képtől a másikhoz.

Modeszt Muszorgszkij: «Egy kiállítás képei», szvit zongorára («Séta», «A törpe», «A Tuileriák kertje. Gyerekek veszekedése játék után»).

Zenehallgatás közben milyen képek keletkeztek a képzeletedben? Milyenek képzeled el a törpét? A zenében hogyan lett megformálva a gyerekek vitatkozása játék közben a Tuileriák kertjében? Jellemezd az intonációt, ritmust, regisztert.

Figyeld meg a törpék illusztrációit, amelyek különböznek jellemben és hangulatban.

«Hófehérke és a hét törpe», rajzfilm (Walt Disney stúdió, *részletek*).

Szvit (укр. *сюїта*) – több részből álló zenemű, melyeket egy téma köt össze.

A HÉT TÖRPE

Anatolij Zsitkevics zenéje és verse

Жи-ли на сві-ті се-ме-ро гно-мів. Се-ме-ро муд-рих ас-тро-но-мів.

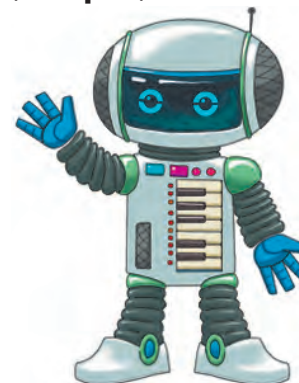

Сі-я-ли зо-рі в без-меж-нім са-ду. Ра-діс-но грали в ча-рів-ну ду-ду.

Énekeld el a hét törpe nevét különböző intonációval jellemüknek megfelelően: **Tudor, Vidor, Szende, Szundi, Morgó, Hapci, Kuka.**

Art-Robi robot meghív téged, hogy hallgass meg részleteket az «Egy kiállítás képei» szvit elektromos változatából, melyet szintetizátoron adnak elő.

Modeszt Muszorgszkij: «Egy kiállítás képei», szvit zongorára («Séta», «A törpe»).

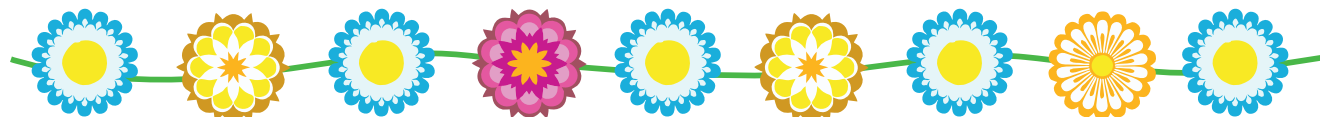

Mi szokatlan a mű hangzásában? Hogyan változott a zene?

Zenei műveltség

Az «Egy kiállítás képei» szvit alapját a színdarabok kontrasztja alkotja, különböző a tartalmuk és jellegük. Ugyanakkor a zene a «Séta» témájának megismételésével végig fejlődik. Maga a téma a refrén szerepét tölti be, mint a rondó formában.

Szabadidődben játszd el barátaiddal a «A hét törpe» pantomim-játékot.

21. EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI

Voltál-e művészeti kiállításon? Látogattál-e művészeti múzeumot? Láthatsz ott képeket felfüggesztve a falra, szobrokat tartóoszlopokon, érdekes kiállítási tárgyakat üveg alatt vitrinekben. A tárlatvezető beszél róluk a látogatóknak.

Képzeld tárlatvezetőnek magad. Írd le néhány mondatban, mit láthatunk a múzeum termeiben.

Virtuális kirándulás, «Louvre» *(részlet)*.

Múzeum (укр. *музе́й*) – intézmény, ahol a természet és a kultúra emlékeit őrzik, a művészeti múzeumokban a művészeti alkotásokat.

Tárlatvezető (укр. *екскурсовод*) – az a személy, aki a kiállítás anyagát bemutatja a látogatóknak.

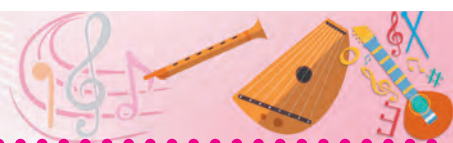

Sajnos, nem minden gyerek tud ellátogatni a világ művészeti múzeumaiba. De segítségükre lehetnek a modern technológiák: hogy megnézhessétek a remekműveket, csak «gadget» kell és internet kapcsolat. Art-Robival megvalósítjuk «A modern rajzfilmek hősei» virtuális kirándulást. A robot lesz a tárlatvezető az interaktív kiállításon.

- **Játék: «Virtuális kirándulás» (csoportmunka).** Előttetek a fantasztikus szereplők képzelt kiállítása. Válasszatok, kik fogják sorban megszólaltatni a robot-tárlatvezető ismertetését a virtuális kiállítási tárgyról. A bemutató alatt improvizáljatok, hogy «életre keltsétek a képet» különböző művészi eszközökkel (kifejező intonáció, színészi játék – mozgás, mimika, kézmozdulatok, egyéb).
- Rajzold le vagy formázd meg a rajzfilm fantasztikus szereplőjét, amelyik a legjobban tetszett.
- Felnőtt segítségével készítsd el alkotott munkáid számítógépes kiállítását.

22. EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI (folytatás)

Folytatjuk kirándulásunkat az «Egy kiállítás képei» zeneművel. V. Hartmann képein a zeneszerző látta a csibék jelmezét a gyerekbaletthez, órát, mely tyúklábakon álló házikó alakú volt és a kijevi nagykapu tervrajzát. És milyen zene született az ábrázolások hatására!

Modeszt Muszorgszkij: «Egy kiállítás képei», szvit zongorára szimfonikus zenekar előadásában («Csibék tánca a tojásban», «A boszorkány kunyhója», «A kijevi nagykapu»).

«Egy kiállítás képei», rajzfilm.

Milyen benyomást kelt benned a csibék tánca, mit csipognak és ügyetlenül ugrálnak? Hasonlítsd össze a zenei jellemzést a vázlatokkal. Írd körül a boszorkány repülésének zenéjét. Melyik téma szólal meg a fináléban, hogyan változott meg?

DALLAM	TEMPÓ	DINAMIKA
Ünnepélyes	Mozgalmas	Hangos
Heves	Nagyon gyors	Monoton
Nyugtalan	Lassú	Csendes
Fantasztikus	Élénk	Kontrasztos

Art-Robi barátai – interaktív bolyhos «Hatchimals» figurák, akárcsak a madárfiókák, tojásból jönnek a világra. Meg lehet őket tanítani zenét hallgatni, beszélgetni... Fantáziálj!

Zenei műveltség

A szomorú és vidám hangulat létrehozásához a zeneszerzők különböző hangnemeket használnak. Legelterjedtebb hangnemek a zenében: a **dúr** (világos, vidám) és a **moll** (sötét, szomorú).

Hangnem (укр. лад) – a hangok következetessége magasság szerint.

Hangszín (укр. тембр) – a hang egyik fő tulajdonsága, amely megkülönbözteti egymástól az emberek vagy a hangszerek hangjának árnyalatait.

Énekeld el a dallamot a hangjegyek szerint. Mérlegelj, melyik közülük dúr, és melyik moll. Magyarázd meg.

Art-Robi szeret zenés képeket hallgatni elektronikus előadásban. Színecskének a zenekari változat tetszik. Hangocska előnyben részesíti az előadóművészi változatot. Neked mi a véleményed?

Képzeld magad zeneszerzőnek és találd ki egy fantasztikus témát a baletthez, aminek a szereplői «Hatchimals» figurák.

22. EGY KIÁLLÍTÁS KÉPEI (folytatás)

Hogyan élnek a mesehősök, hol laknak, mit esznek, mi veszi őket körül? Vajon téged nem érdekelnek ezek a kérdések? Az illusztrátor-művészek képzeletükben gyakran látnak a bennünket körülvevő tárgyakban valami érdekeset, eredetit. Így születnek a szokatlan képek, különösen a csendéletek.

Figyeld meg a csendéleteket! Melyik közülük realista (valóságű), melyik szokatlan, képzeletbeli? Milyen tárgyak helyezkednek el a csendéletek középpontjában?

A csendéleten kompozíciós középpontnak kell lenni, ahol a legnagyobb vagy nagyon élénk, legkifejezőbb tárgy látható.

Csendélet (укр. *натюрморт*) – virágok, zöltségek, gyümölcsök és egyéb tárgyak ábrázolása a művészetben.

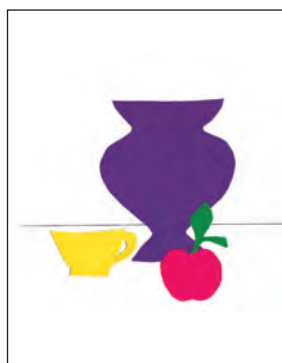

Képzőművészeti műveltség

Jegyezd meg a kompozíció szabályait:

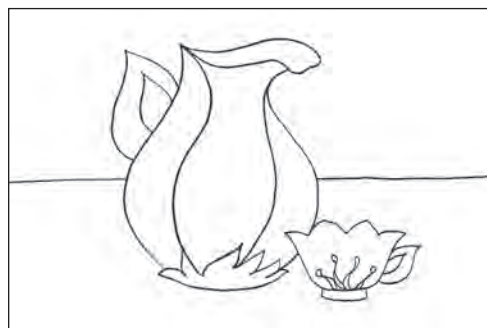
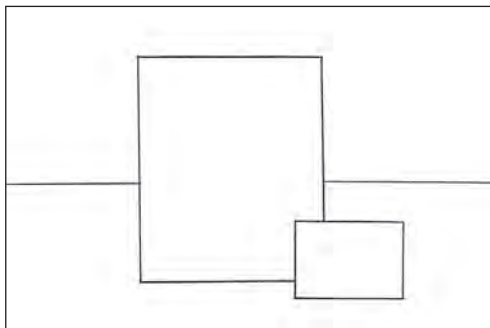
- a nagyobb tárgyak a kisebbek mögött helyezkednek el;
- a tárgyakat, amelyek közelebb vannak, a lap alsó részén ábrázoljuk, a messzebb levőket a felső részén;
- a közeli tárgyak részben eltakarhatják a távolabbit.

Színecske különböző kompozíciókat keres a csendélethez. Melyik helyes közülük?

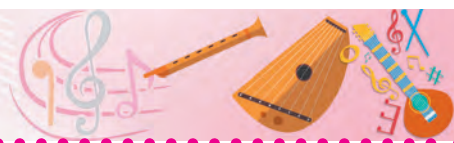
Készíts fantasztikus csendéletet (*gouache*).

Készíts az asztalon csendéletet használati tárgyakból, képzelj el, hogy életre kelnek. Barátoddal vagy barátnőddel állítsátok össze a csendélet tárgyaitak párbeszédét.

23. FANTASZTIKUS KALANDOK CSODAORSZÁGBAN

Képzeld el, hogy Alicével, Lewis Carroll meséjéből, eljutottunk a varázslatos országba. Itt a nyulak beszélgetnek, a bölcs kandúr mosolyog. S még számos fantasztikus kaland, furcsa trükkök és titkok várnak rád. Nézz körül: mi különlegeset látsz?

Joby Talbot, Christopher Wheeldon: «Alice Csodaországban», balett (részletek).

Meséld el, milyen benyomásokat váltott ki benned a balett, a zenekari hangzás. Mi ejtett ámulatba a táncok előadásában, az előadók játékában? Nevezhetjük ezt a zenét fantasztikusnak? Mondd el gondolataidat.

Az előadásban nemcsak a dekoráció és a kosztümök játszanak fontos szerepet, de a használati tárgyak is a színpadon. Például, az Alicéről szóló balettben a teázáshoz szükség volt csészékre, teáskannára, édességekre. Az igazi tárgyak helyettesítésére az előadáshoz mesterséges (szintetikus) tárgyakat készítenek – kellékeket. Ezek másolatok, melyek olcsó, könnyű, de tartós anyagokból készülnek (lemez, karton, egyéb).

Dekoráció (укр. *декорація*) – díszítés, a háttér művészi kialakítása az előadásokhoz.

Írd körül a kosztümöket, a dekorációt, a kellékeket a balett színpadi illusztrációja alapján!

Hangocska elhatározta, hogy musicalt ír Alicéről. Osztálytársaitokkal segítsetek elkészíteni a mese hőseinek énekarcképét! Melyik dallam dúr, és melyik moll? Játsszátok el szerepekre osztva a musical szereplőinek vokális bemutatását.

*Itt az égről ragyognak a színes csillagok,
Csodaország a csodákhoz minket hívogat.*

*Én a tükörbe beropültem,
Csodaországot ott felfedeztem.*

Érdeklődj, milyen művészeti ágazatokban ábrázolták még Lewis Carroll «Alice Csodaországban» c. könyve hőseinek fantasztikus kalandjait. Olvasd el!

23. FANTASZTIKUS KALANDOK CSODAORSZÁGBAN

Szeretnél Alicével és a Fehér Nyuszival teázni? Akkor menjünk vendégségbe hozzájuk a hihetetlen kalandok csodaországába.

Mi történik a képen? Hol történik ez? Van valami különös? Milyen edényeket használnak a mese hősei? Hogyan vannak díszítve ezek a tárgyak? Lehet-e az ábrázolást fantasztikusnak nevezni? És dekoratívnak? Magyarázd meg!

«Alice», rajzfilm (részlet).

Dekoratív ábrázolás (укр. *декоративне зображення*) – díszítésre szánt ábrázolás, színe és formája stilizált.

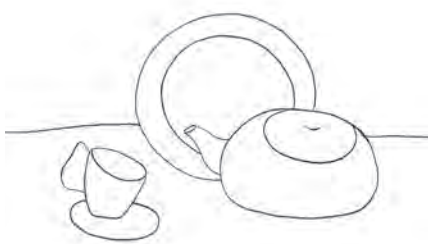

Hasonlítsd össze a két csendéletet. Melyik ábrázolás realista és melyik dekoratív? Melyiken egyszerűsített a tárgyak formája és színe?

1. változat. Készíts dekoratív csendéletet «Meghívás teára» címmel (filctoll vagy színes ceruza).

2. változat. Készíts kelléket az Alicéről szóló baletthez – egy dekoratív csészét (gyurma).

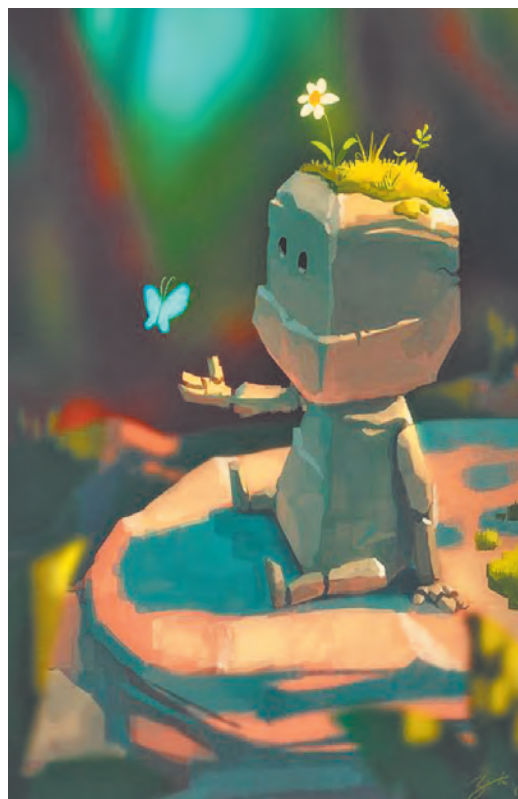
Szabadidődben találj ki ötletet, hogyan reklámozható a tea és annak jótékony hatása az egészségre az Alicéről szóló mese felhasználásával.

Érdeklődj a kijevei «Táj sikátorban» mesés játszótér szobrairól. Milyen mesehős van a kompozíció középpontjában a fényképen?

24. A SZÁRNYALÓ FANTÁZIA

Tart az ismerkedés a Fantázia Országával. A más bolygókról érkezőket elkápráztatja a Föld varázslatos természete, lenyűgözi a virágok, rovarok, madarak változatossága... Jól jegyezzük meg: bolygónk különleges szépségének megőrzése a mi kezünkben van!

Alfred Schnittke: «Repülés» (A vándor meséje c. rajzfilmből). Robert Schumann: Fantasztikus tánc. Jurij Scsurovszkij: Fantasztikus színdarab.

Jellemezd a zeneműveket.
Mi a fantasztikus bennük?
Képzeld el, melyik zene szólhat robotok előadásában az illusztrációkon?

WALL-E, rajzfilm (részlet).

ÉBRESSZÜK FEL AZ ÖRÖMÖT

Volodimir Bisztrjakov zenéje, Olekszandr Vrijatarjov verse

Ко-льо - ро-вий м'яч, що лі - та-є між зі-рок, – це твій
 рід-ний дім, де зро - бив ти пер-ший крок. Він да-
 є нам хліб, він у кос - мо-сі круж - ля: ди-во-
 виж-ний м'яч – це од - на на всіх Зем-ля.

Vannak művészeti alkotások – zenei, költői, színpadi, – melyek közvetlenül az előadás folyamán, különösebb előkészület nélkül születnek. Az ilyen tevékenységet *improvizációnak* nevezzük.

Segíts bolygón kívüli vendégeinknek különböző dallam-kéréseket improvizálni a földlakókhöz (dallamos vagy táncos, induló vagy szavaló).

Titokzatos kozmikus ködben
Mentsd meg összes gazdagságát
a Földnek.

Rajta, kelj útra, bolygóközi vonat,
A Földtől az Égbe gyorsan utazz.

Ismerd meg rejtelseit és titkait
Az édes csoda-bolygódnak.

Gyakorold otthon az improvizálást a hangoddal vagy zaj hangszerekkel.

24. A SZÁRNYALÓ FANTÁZIA

A művészek fantáziája képes minket elröpíteni távoli világokba, bemutatni a kozmikus tér titokzatos szépségét.

Mi történik a képen? Hogyan használta a színeket a művész, hogy megteremtse a fantasztikus légkört?

Tudod-e, hogy a színek hatással vannak a hangulatra, a közérzetre és az ember egészségére is. Tehát, a világoskék – a béke színe, a sárga – a nap fényessége és örömteli hangulat, a piros szimbolizálja a tevékenységet. A narancsszín feléleszti az életörömet és vidámmá tesz, a rózsaszín a gyengédség színe, az álmodozásé, a zöld szimbolizálja a nyugalmat, a lila megteremti a titokzatosságot.

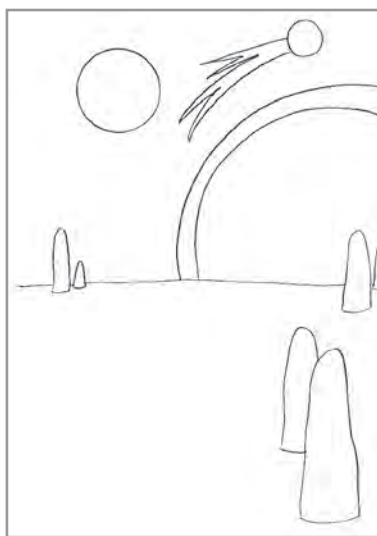
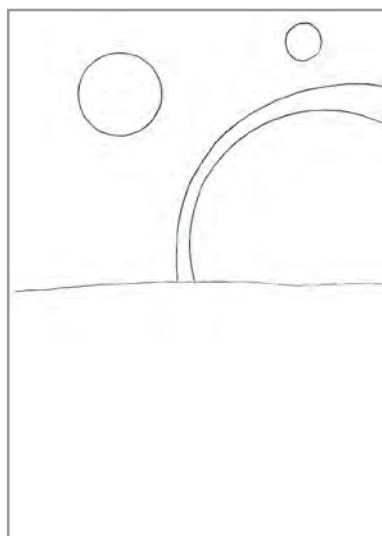
Képzőművészeti műveltség

Jegyezd meg: a színek keverése a palettán az adott szín különféle árnyalatait adja.

Fehér festéket hozzáadva világosabb árnyalatokat kapunk (és ellenkezőleg).

Rajzolj fantasztikus kozmikus tájképet (*gouache*). Alkalmazd a foltok fúvását, lenyomatot.

Szabadidőben készíts fantasztikus tájképet «Paint» grafikai szerkesztővel, használd a szín változtatásának eszközét.

25. HUMOR A MŰVÉSZETBEN

A művészet kellemesen meglephet bennünket *humorával*. A komikus művek képesek felfokozni hangulatunkat, a hétköznapot vidám ünneppé változtatni, így javítják az egészségünket. Végül is, mi lehet hasznosabb a nevetésnél?

A zeneszerző-szakemberek szintén képesek viccelődni. Például: Gioacchino Rossini a komikus operáiban létrehozott egy sor vidám és szellemes ragyogó portrét. Az olasz mester «Macskaduettje» olyan népszerűséget ért el, mint a híres Figaró. Ez – zenei *paródia* az opera áriákra.

Gioacchino Rossini: Figaro belépője «A sevillai borbély» című operából. Macskaduett.

Mi tetszett neked a meghallgatott művekben? Hogyan változott a hangulatod? Osztálytársaitokkal beszéljétek meg zenei benyomásaitokat és hozzáállásokat a humorhoz a művészetben.

Humor (укр. *гумор*) – képesség meglátni a tárgyakban a vicceset, ami szórakoztat.

Paródia (укр. *пародія*) – művészeti alkotás komikus utánzása.

Közismert, hogy az ukránok büszkélkednek a jó humorukkal. Így a mesékben, humoros dalokban nevetségessé teszik a lustaságot, hanyagságot.

HRIC, HRIC, MUNKÁRA

Ukrán népdal

Miről szól a dal? Hric betegnek teszi magát, hogy ne kelljen dolgoznia. Hasonlítsd össze a dal hőjét a kép karakterével, akit M. Prijmacsenko festőművész így írt le: «*Feküdt az almafa alatt, hogy az alma magától essen a szájába, az pedig a homlokára esett*».

Hangocska szeretne készíteni egy vicces dalt. Adj tanácsot neki, milyen dallamot énekeljen a közmondáshoz.

Dolgozni sírva megy, táncolni ugrálva.

Keresd meg az interneten és hallgasd meg G. Rossini «Macskaduettjét» eltérő értelmezésekben, például, animációval.

25. HUMOR A MŰVÉSZETBEN

A képzőművészet nem csak komoly lehet, hanem viccekkel tele is. A humoros ábrázolásokon a művészek megváltoztatják az emberek méretét és formáját. A fej általában nagyobbodik, a kezek és lábak megmaradnak kicsinek. A szemek kis köröcskévé alakulnak, vagy ellenkezőleg – hatalmassá válnak. Ezek a túlzások teszik az ábrázolt embert vidámmá és viccessé.

? Mi történik a képen? Milyen érzelmeket fejez ki a gyerekek arca? Lehet tréfásnak nevezni ezt az ábrázolást? Miért?

Az emberek tréfás ábrázolását *karikatúrának* nevezzük. Általában híres emberekről készítik ezeket.

Karikatúra (укр. *шарж*) – humoros ábrázolás, amelyen megmarad a hasonlóság az eredetivel, de eltúlozzák a jellegzetes részleteket.

Figyeld meg a karikatúrákat, állapítsd meg, pontosan mit túloztak el az emberek ábrázolásában.

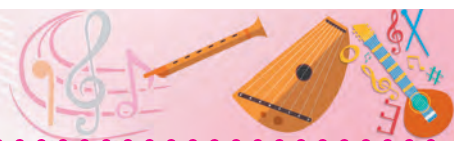
Alkoss vidám iskolás fiút vagy lányt (színes ceruza vagy filctoll). Alkalmazz túlzást, ami a karikatúra velejárója.

Mérlegelj, melyik képen «hangzik» hősiес zene, és melyiken vicces.

26. HUMOR A MŰVÉSZETBEN (folytatás)

A vokális művekben és operákban a dalok vagy áriák szövege segít megérezni és megérteni a humort. És hogy «viccelődnek» a zeneszerzők a hangszeres művekben? A komikus műveknek az elnevezése általában «scherzo», «humoreszk», «tréfa» stb.

 Igor Shamo: «Scherzo», Pilip Brily: «Ukrán humoreszk», Johann Sebastian Bach: «Tréfa» (különböző feldolgozásokban).

 Gondolkozz, lehet-e előadni a humoreszket és a scherzót nagyon lassú tempóban? Hasonlítsd össze a «Tréfa» előadásának különböző változatait. Art-Robi robotnak tetszik a mű előadása elektromos gitáron. Neked melyik hangszín tetszik?
Figyeld meg a vidám képeket, határozd meg közülük azokat a hangszereket, amelyek megszólaltak a humoros zene hallgatásakor.

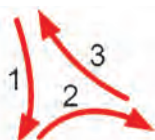

Ritmikus játék: «No, csak érj utol!». Tanuljátok meg a ritmikai sorrendet. Alakítsatok három csoportot. Adjátok elő a sorrendet a leírtak szerint. A csoportok fokozatosan lépnek be két taktusonként. Az ilyen előadásmódnak a zenében *kánon* a neve.

Zenei műveltség

Vezénylési sémák

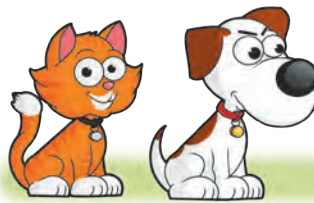

Készíts tréfás dalt a vershez a megadott ritmusban. Vezényelj.

1. változat

2. változat

Gondolkodj, milyen szerepe van a humornak és tréfás daloknak az emberek életében.

26. HUMOR A MŰVÉSZETBEN (folytatás)

A humoros képek megragadják a figyelmünket, szórakoztatnak, javítják a hangulatunkat. Van egy népszerű művészeti forma, amelyben a történeteket ábrázolások és párbeszédek segítségével mondják el. Ez a *képregény*.

Mi okozott meglepetést neked a képen? Megmosolyogtat-e a komoly mirr-murr macska? Figyeld meg a mesés színhatást, szokatlan kompozíciót, apró részleteket. Hogyan kapcsolta össze a művésznő a fantáziát a humorral?

Képregény (укр. *комікс*) – egymás után következő rajzok, általában rövid szöveggel (a «felhőkön»), melyek egységes elbeszélést alkotnak.

Komikus történetek «megbújnak» néha a szobrászatban is. Például, Brüsszelben van egy szellemes emlékmű, amely egy képregény jelenetére emlékeztet.

Hogyan sikerült a szobrásznak megformálni a vicces jelleget? Megfelelőek lesznek-e a mondatok Színecskének, mikor lerajzolja a képregényt e téma szerint?

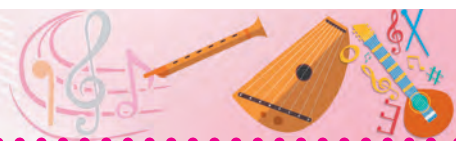

Tanulj képregényt alkotni, rajzolj képeket a lusta Hricről a dalocskából.

Otthon találj ki mondatokat, írd hozzá a rajzokhoz a «felhőkbe», hogy képregényt alkoss. Képregény készítéséhez alkalmazhatod a «StoryboardThat» online szoftvert.

27. JÁTÉK BABÁK AZ ÉLETBEN ÉS A MŰVÉSZETBEN

Nagy és kicsi, új és régi, megkopott – itt élnek a közeledben. Lehet velük beszélgetni, szórakozni, játszani... Könnyű kitalálni, ezek a babák! Találkozhatunk velük a művészetben? Kétségtelenül.

? Nézd meg az illusztrációkat és jellemezd a mókás babákat. Találd ki, miből készült a fényképen látható ízletes tájkép a házikóval?

«Babák tánca», rajzfilm (részletek).

Dmitrij Sosztakovics. Tréfás keringő (a «Babák tánca» ciklusból).

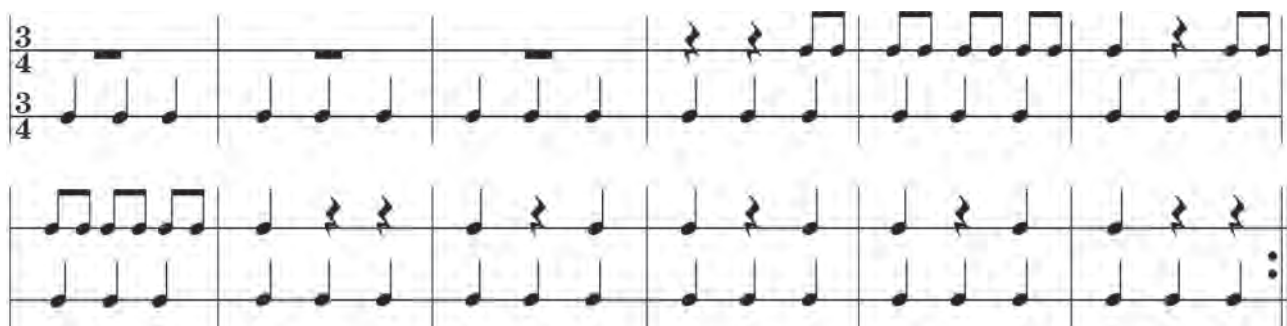
Milyen jellegű a zene? Milyen regisztert alkalmaztak? Írd körül a mű hangszín palettáját. Mi a babás, tréfás a zenében? Elemezd a keringő szerkezetét. Nem emlékeztet téged a kíséret egyhangú dallama a mechanikus játék mozgására?

A mechanikus hangszerek megbabonázták a gyerekeket régen, még a robotok és elektronikus játékok születése előtt. Körhinta lovacskákkal, dobozka balerinával a tetején – ilyen formájúakat készítettek. Megfordítod a kulcsot és felhangzanak a kedves dallamok.

Osztálytársaddal add elő a tréfás keringő ritmusát ütős hangszereken.

Az emberek, állatok, játékok komikus jellemvonásai kifejezhetőek a tánc és a pantomim eszközeivel.

Mozogjunk! Fantáziálg humorosan: a tréfás keringő zenéjére alkoss táncjelenetet, ábrázold a baba táncának heves (mechanikus) mozdulatait.

Szabadidőben játsszatok a barátaiddal «Ki táncol?» pantomim-játékot. Ábrázoljátok sorban a különféle játékok tréfás mozgását.

Dekoratív művészet (укр. *декоративно-ужиткове мистецтво*) – a használati tárgyak díszítésének művészete.

27. JÁTÉK BABÁK AZ ÉLETBEN ÉS A MŰVÉSZETBEN

A babák – népi és modern – rejtélyes lények. Gyerekkorunktól kezdve mindig megmaradnak kedvenceinknek.

Mi történik a képeken? Milyen hangulat uralkodik? Mi a szerepe a színezésnek?

Az ügyes kezű mesterek különböző anyagokból készíthetnek babákat: szalmából, gyapjúból, fából, agyagból, műanyagból stb.

A rongybaba – ősi ukrán amulett. A népi hagyományok szerint fonalból és anyagból készítik.

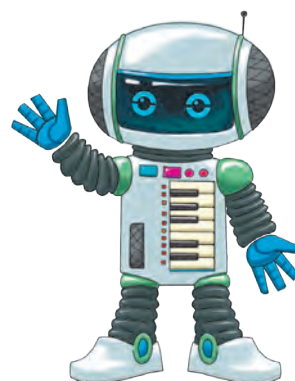
Milyen anyagokból készültek a babák? Van közöttük tréfás?

Amulett (укр. *оберіє*) – mágikus tárgy, mely megvédi, védelmezi a tulajdonosát.

Art-Robi robot megismertet téged a baba-barátaival, akik nemrég jelentek meg. Ez a LOL-meglepetés – aprócska baba hatalmas szemekkel. Ezek a játékok hamar népszerűek lettek a mai gyerekek körében. Ki kell csomagolni a gömbjükből, megkeresni a különböző kiegészítőket a játékhoz, esetenként egy piciri lánykát vagy fiúcskát.

Hasonlítsd össze az ősi és a modern játékokat!

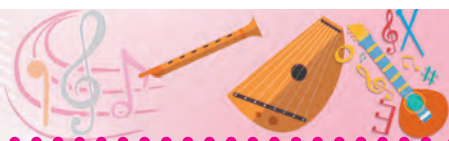
Rajzolj LOL-meglepetés babát (színes ceruza, filctoll). Fantáziálj, hogyan lehet elkészíteni mozgó szemekkel.

Érdeklődj, milyen babái voltak a szüleidnek, nagyszüleidnek, az ismerős felnőtteknek? Végezz kutatást, miből készítették ezeket!

28. JÁTÉK BABÁK AZ ÉLETBEN ÉS A MŰVÉSZETBEN (folytatás)

A zeneszerzők tréfálkozni tudnak még a komolyzenében is – a *szimfóniában*. Ez a mű általában négy részből áll (néha három). A részek ellentétesek tempójukban és jellegükben.

GYORS

MÉRSÉKELT

LASSÚ

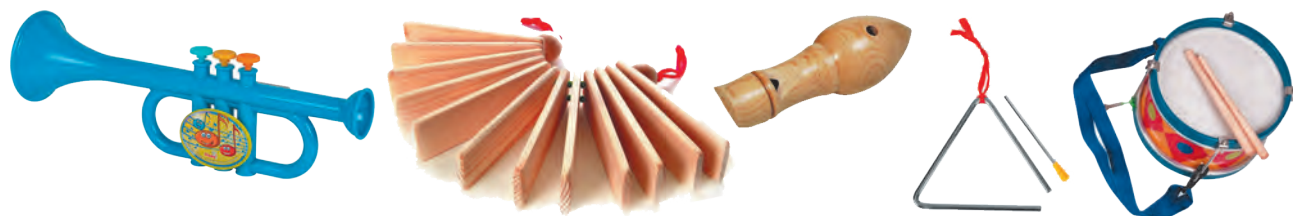

GYORS

 Leopold Mozart (Joseph Haydn). Játékok szimfóniája vagy Gyermekek szimfónia.

 Milyen a szimfónia általános jellege? Hogyan változik a zene tempója a különböző részekben? Milyen gyermek hangszerek szólaltak meg, amelyeket ismersz? Magyarázd meg, miben rejlik a mű humorossága?

Szimfónia (укр. *симфонія*) – nagyszabású zenekari mű szimfonikus zenekarra, amely általában négy részből áll.

SZÜNIDŐ

Marija Zsablják zenéje, Lídia Povk verse

А у нас, а у нас, а у нас ка - ні-ку-ли! Нам у вас, нам у вас гос-тю-ва-ти
ні-ко-ли. Є в нас річ - ка го - лу - ба, як не - бо: у во-дич-ку
нам, як риб - кам, тре - ба.

2. А у нас, а у нас, а у нас канікули,
і в цей час, і в цей час оглядатись ніколи.

Є черешня у кінці городу,
всім дарує ягід насолоду.

3. А у нас, а у нас, а у нас канікули,
нам якраз, нам якраз відпочити ніколи.

Є колеса на велосипедах,
мяч, ракетки, теніски і кеди. Ура!

Játékének gyakorlat: «Alkossunk ellentéteket». Kísérletezz: énekeld a gyakorlatot különböző dinamikával, különböző tempóban.

Add elő a dallamot, megnevezve a hangokat, a *mi* hangot változtasd *mi bemolra*. Hasonlítsd össze a különböző hangzást.

Xi - xi - xi - xi - xi. I - i - i - i - i. Ха-ха-ха-ха-ха. А - а - а - а - а.
Хо-хо-хо-хо-хо. О - о - о - о - о. Хе-хе-хе-хе-хе. Е - е - е - е - е.

Szabadidődben készíts mini-keresztrejtvényt, «Szimfónia» legyen a megfejtendő kifejezés, a szerkesztéshez használd a szimfonikus zenekar hangszereinek megnevezéseit.

28. JÁTÉK BABÁK AZ ÉLETBEN ÉS A MŰVÉSZETBEN (folytatás)

A játékok állandó társai a kisgyerekeknek. Gyermekkorukra visszaemlékezve, a művészek is ábrázolják.

Milyen a kép általános hangulata? Milyen színek vannak túlsúlyban? Képzeld el, miről beszélhet a kislány és a kisfiú? Vidám a hangulatuk? Részt vesznek-e a beszélgetésben a játékok? Milyen játékok a te barátaid?

Képzőművészeti műveltség

Agouache és az akvarell tulajdonságai különbözőek, hiába hasonló festékek. Az akvarell szereti a vizet, ennek köszönhetően átlátszó. A gouache ellenkezőleg – nem átlátszó. Az akvarellrel való festéshez jól be kell nedvesíteni az ecsetet, úgy mártani a festékbe. Ha «gouache»-sal festünk, a beáztatott ecsetet gondosan ki kell nyomkodni, csak utána mártani a festékbe.

Akvarell

Gouache

Nézd meg, a festőművésznő hogyan «keltette életre» a játék nyuszt. Fantáziálj te is. Rajzold le a kedvenc játékodat (*gouache vagy akvarell*).

A környezet megóvása érdekében újrahasznosítható anyagokból is készítenek játékokat. Szabadidődben érdeklődj a barkácsolási technikákról. Kísérletezz!

29. MŰVÉSZETI KIRÁNDULÁS EURÓPÁBA

Ezen az éven Színecske és Hangocska nyári európai utazása szokatlan lesz – színházi, bábszínházi, tréfás.

Európában a komikus babák dinasztiájának őse Pulcinella (Paprikajancsi). Az élcelődő olasz általában fehér ruhát visel, hegyes kalapot, fekete maszkot hegyes orral, hasonlót a madár csőréhez. Az olasz *pulcino* jelentése: csibe, mely épp most született. A szolgáló szerepét tölti be, bár lehet őr, árus vagy katona.

Igor Sztravinszkij: «Pulcinella», balett (részlet).

Hogyan lehet a balettben zenei-táncos eszközökkel átadni a komikus jelleget? Véleményed szerint, miben jelenik meg a művésznő humora, amikor elkészítette I. Sztravinszkij karikatúráját?

Régen az olasz bábosok utazgattak Európában és bemutatták előadásukat a vásárokon. Különböző országokban megjelentek a komikus karakterek: Franciaországban Polishinel, Oroszországban Petruska.

Heitor Villa-Lobos: «Polishinel», Viktor Koszenko: «Petruska».

Szünet (pauza) (укр. п́ауза) – a zenemű hangzásában történő pillanatnyi csend (szünetel a hangzás).

Hasonlítsd össze a két művet, használd a jellemző kifejezéseket:

DALLAM	DINAMIKA	TEMPÓ
dallamos	hangos	mérsékelt
mozgalmas	nagyon halk	gyors
szavaló	halk	lassú

A bábosoknak köszönhetően, akik elrejtöztek a nézők előtt, a bábok életre kelnek, beszélgetnek, táncolnak és énekelnek.

PETRUSKA

Johaness Brahms zenéje

Ді - лі - ді - лі - дінь, при - йшов Пет - руш - ка,
ді - лі - ді - лі - дінь, б'є в бу - бон він. Ді-лі-ді-лі-дінь, на
став - те-но вуш - ка - ді-лі-ді-лі-дінь - ве-се - лий чу - ти дзвін.

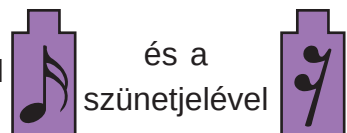

Improvizáljátok Polishinel táncát csengettyűvel, a Petruskáét pedig csörgődobbal (*dolgozzatok párban*).

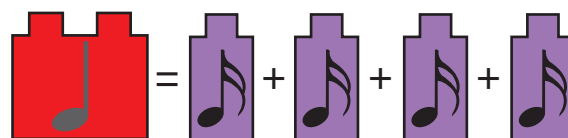
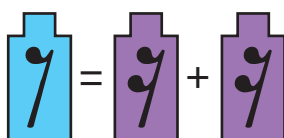
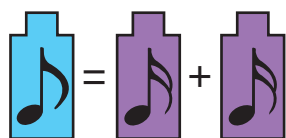

Zenei műveltség

Ismerkedj meg a tizenhatod hangjeggyel

és a szünetjelével

Ha kedved tartja, érdeklődj a komikus bábok családfájáról: Punch (Anglia), Kašpárek (Csehország), Hans Wurst és Kasperle (Németország), Don Cristóbal (Olaszország), Karagöz (Törökország), Vitéz László (Magyarország).

29. MŰVÉSZETI KIRÁNDULÁS EURÓPÁBA

Már tudod, hogy a bábszínházban a főszereplők a babák. Készíthettek házi színházat, előadhatjátok a darabot a barátaitokkal. A színészek lehetnek bábok vagy kesztyűbábok.

A képen látható színpadi szereplők között van kesztyűbáb és báb?

A mai gyártók készítenek játék-bábkészleteket a népszerű mesékhez és rajzfilmekhez.

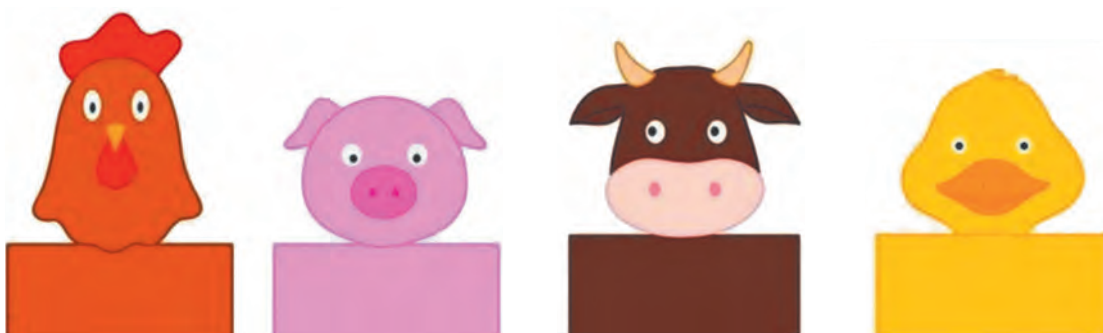

Képzeld el, hogy vállalkozó vagy. Számold ki, mennyi pénzt megspórolhatsz, ha nem veszel kész játék-készletet, hanem saját kezűleg készítesz 5–7 kesztyűbábót papírból, anyagból vagy fonalból.

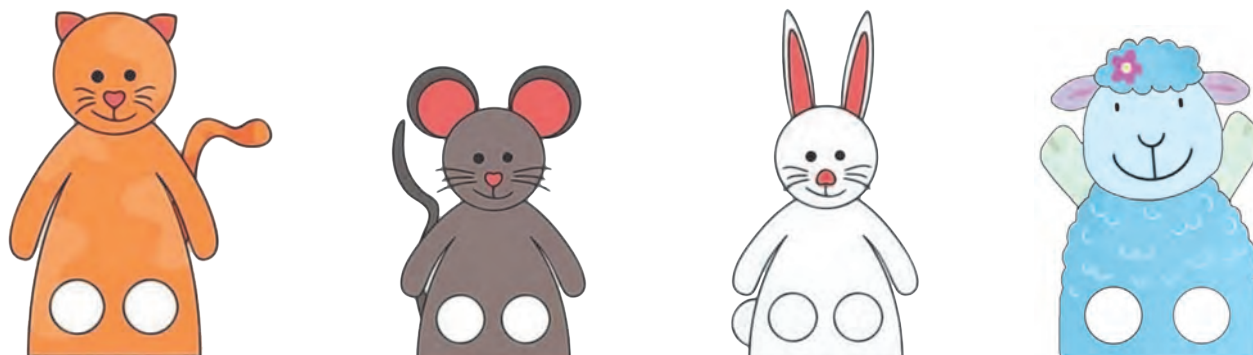

Készíts kesztyűbábót, alkalmazz szimmetriát.

1. változat (applikáció színes papírból).

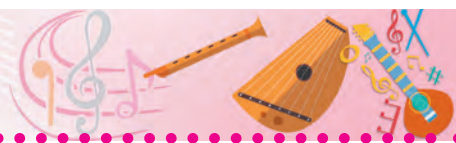
2. változat (színes ceruza vagy filctoll).

Szabadidőben barátaiddal játsszatok el egy előadást bábokkal.

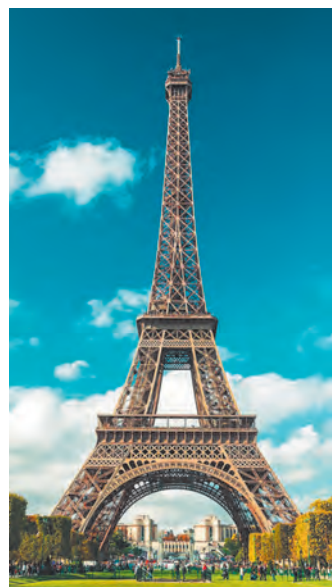

30. MŰVÉSZETI KIRÁNDULÁS EURÓPÁBA (folytatás)

Hangocska és Színecske nem csak a zene, a képzőművészet, a színház rajongója, de a cukrász művészeté is. Menjünk velük egy ínyenc-túrára Franciaországba – a balett, a kiváló gasztronómia, többek között a legfinomabb desszertek hazájába.

Párizs nem csak a művészet, hanem kulináris világközpont is. Franciaország büszkesége és Párizs szíve a nevezetes Louvre múzeum. Az ország névjegykártyája pedig az Eiffel-torony lett.

A párizsi kávéházak és üzletek kirakatai magukra vonják a figyelmet a finom édességekkel. Szinte mindegyik cukrászipari remekmű.

Claude Debussy: «Szerenád a babának», Golliwogg's Cakewalk (a Gyermekkuckó szvitből).

Milyen jellegű a zene? Gondolkozz, a zeneművek közül melyik lírai, melyik humoros. Van-e bennük egy csepp fantázia is?

Emil Hradecky: Fagylalt.

AJÁNDÉK

Alla Migáj zenéje, Natália Kulics verse

1. Що тобі подарувати, сонечко моє маленьке?

День, на радощі багатий?
 Золотих веснянок жменьку?
 Може, зграю слоненят?
 Що тобі подарувать? (двічі)

Приспів.

2. Хочу я тобі сказати,
 що приємніш набагато,
 ніж одержувать дарунки,
 їх самому дарувати.
 Тож давай не відкладать.
 Що тобі подарувать?
 Що тобі подарувать?

Приспів.

Finomságok (Anna Krivuti zenéje).
 «Kozákok. A világ körül», rajzfilm (részlet).

A dal zenéjére találj ki és adj elő táncmozdulatokat. Ha kedved tartja, énekelj együtt az előadóval.

A nyári szünetben sokat énekelj, hallgass zenét. Most már könnyen megkülönbözteted a lírai vagy a hősies zenét, a fantasztikusát és tréfásat.

30. MŰVÉSZETI KIRÁNDULÁS EURÓPÁBA (folytatás)

A francia cukrászmesterek a süteményeket, tortákat, fagylaltokat szokatlan dekorációkkal díszítik: gyümölcsökkel és bogyókkal, színes zselével és csokoládéval, édes virágokkal és apró figurákkal.

Melyik édesség díszítése tetszik neked a legjobban? Figyeld meg a dekorációs elemeket. Milyen formákat alkalmaznak a cukrárszok?

Minden igazi édesszájú nemcsak a tortát imádja, de a fagyaltot is. Ezek lehetnek különböző formájúak: nagy és kicsi, diós vagy csokoládés. Egyetlen ünnep sem múlik el ilyen édességek, hihetetlenül gyönyörű cukrásztermékek nélkül.

«Cukor», rajzfilm («Johnny, Johnny», dal).

Formázz fagyaltot vagy jégkrémet (*gyurma*). Alkalmazz érdekes dekorációt: szimmetrikust vagy nem. Hogy érdeklődjenek a termék iránt, találj ki reklámszöveget vagy versikét.

A szünidőben, kóstolgatva a finom édességeket, nézz körül és értékeld a szépségét és a dekoráció egyediségét.

Vidám és érdekes vakációt, gyerekek! Viszontlátásra!
A következő tanévben is találkozunk Hangocskával,
Szinecskével és Art-Robival.

ELLENŐRIZD TUDÁSODAT!

Hangocska feladatai

1. Nevezd meg az illusztráción látható zenei együtteseket.

2. A zenei művek közül melyik fantasztikus és melyik komikus?

G. Rossini: «Macskaduett»

Zs. Kolodub: «Hókirálynő»

I. Shamo: «Scherzo»

M. Muszorgszkij: «Törpe»

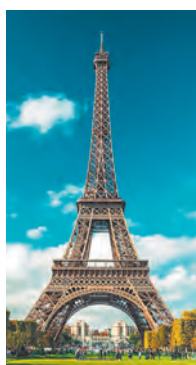
3. Válaszd ki az ukrán népi hangszereket.

4. Milyen hangnemeket ismersz? Hogyan különböznek egymástól?

Szinecske feladatai

1. Válaszd ki az illusztrációkat, melyeken építészeti alkotásokat látsz.

2. Magyarázd meg, mit jelent a «karikatúra» és «képregény» kifejezés.

3. Mely művészeti karakterek fantasztikusak és melyek komikusak?

4. Hogyan nevezik a házakon található ábrázolásokat?

Hangocska és Szinecske feladatai

1. Mondj példákat az ellentétekre a művészetben.

2. Helyezd a szavakat a megfelelő művészeti ládikóba.

3. Keress az illusztrációkon színházi bábót.

4. Válassz a tankönyv képéhez zenét a hallgatott művekből vagy rajzfilmekből. Melyiket alkalmazod, hogy megnyugodj, mikor túlterhelt vagy, és melyiket arra, hogy vidám hangulatot teremts?

KISSZÓTÁR

Hangocska ábécéje

Együttes – kettő vagy több zenészből álló csoport, akik együtt muzsikálnak.

Hangnem – a hangok következetessége magasság szerint.

Hangszín – a hang egyik fő tulajdonsága, amely megkülönbözteti egymástól az emberek vagy a hangszerek hangjának árnyalatait.

Naptári ünnepekhez kötődő dalok – népdalok, melyeket évszakonként a népi kalendáriumnak megfelelő szertartások alatt énekelnek.

Regiszer – emberek vagy hangszerek hangja, melyek magasságban és hangszínben különböznek egymástól (alsó, közép-, felső, magas).

Rondó (lat. körbe járás) – zenei forma, refrénszerű, melyet visszatérő téma (refrén) és váltakozó epizódok alkotják.

Szimfónia – szimfóniák előadására alkalmas, nagy létszámú, sokféle hangszert megszólaltató zenekar.

Szimfonikus zenekar – zenészek együttese, mely vonós, fúvós, ütős hangszercsoportokból tevődik össze.

Szünet (pauza) – a zenemű hangzásában történő pillanatnyi csend (szünetel a hangzás).

Szvit – zenemű, mely több részből áll, melyeket egy téma köt össze.

Variációk – zenei forma, melyben a téma és annak különböző változatai szólalnak meg.

Zenei ciklus – olyan több részből álló vokális vagy hangszeres mű, melyet összekapcsol egy gondolat.

Szinecske ábécéje

Arckép – egy ember vagy embercsoport festészeti, vagy szobrászati, vagy fényképezési ábrázolása.

Animális ábrázolás – állatok ábrázolása.

Architektúra – építőművészet, épületek, utcák, terek, parkok létrehozása.

Csendélet – virágok, zöltségek, gyümölcsök és egyéb tárgyak ábrázolása a művészetben.

Dekoráció – díszítés, a háttér művészi kialakítása az előadásokhoz.

Dekoratív művészet – a használati tárgyak díszítésének művészete.

Dombormű – a szobrászat egyik ága, olyan alkotás, amely kissé kiemelkedik a sík felületből.

Faktúra – a szobor vagy dombormű felületének minősége, megmunkálása, mely a szobrászat alapvető kifejező eszközeinek egyike.

Festészet – a képzőművészet egy ága, amely színekből, vonalakból állít elő művészi kompozíciót.

Illusztráció – szemléltető rajz, mely segíti a mű szövegének megértését.

Karikatúra – humoros ábrázolás, amelyen megmarad a hasonlóság az eredetivel, de eltúlozzák a jellegzetes részleteket.

Képregény – egymás után következő rajzok, általában rövid szöveggel (a felhőkön), melyek egységes elbeszélést alkotnak.

Kolorit – a színek harmonikus összekapcsolása a kompozíción.

Sorminta – olyan rajz, melyet az elemek ritmikus ismétlődésével készítenek.

Sziluett (árnykép) – a tárgyak egyszínű ábrázolása, élesen megrajzolt körvonalakkal.

Szimmetria – a kompozíció egyes elemeinek elhelyezése a középvonaltól (szimmetriatengelytől) arányosan.

Tájkép – a táj művészi ábrázolása a képzőművészetben.

Vitinanka – papírból kivágott alakzatok, kétszer vagy többször összehajtogatva, a művészet egyik fajtája.

Hangocska és Szinecske ábécéje

Amulett – mágikus tárgy, mely megvédi, védelmezi a tulajdonosát.

Előadási jelek – utasítások, melyek a zeneművek előadására vonatkoznak.

Film – képsorokból álló művészeti, ismeretterjesztő alkotás.

Humor – képesség meglátni a tárgyakban a vicceset, ami szórakoztat.

Kompozíció – egyes alkotóelemek összekapcsolása egységes műalkotásba.

Kontraszt – az ellentétek szembeállítása.

Múzeum – intézmény, ahol a természet és a kultúra emlékeit őrzik, a művészeti múzeumokban a művészeti alkotásokat.

Paródia – művészeti alkotás komikus utánzása.

Rajzfilm – olyan rajzok fényképezési reprodukálása, amikhez különböző technikákkal mozgást és hangot illesztenek.

Ritmus – rövid és hosszú hangok váltakozása a zenében, néhány részlet ismétlődése vagy váltakozása a képzőművészetben, különösen a sordíszben.

Tárlatvezető – az a személy, aki a kiállítás anyagát bemutatja a látogatóknak.

Vonás – írott, rajzolt rövidebb vonal.

MELLÉKLET (KOTTATÁR)

AZ ÁLMOK VALÓRA VÁLNAK

V. Poljanszkij zenéje, J. Ribcsinszkij verse

Є кра - ї - на ди-во-виж-них мрій. Ді-ти там у - сі ма-лень-кі
прин-ци. Від зо - рі во-ни і до зо - рі, у-ві сні лі - та-ють, на-че
пти-ці. Є кра - ї - на ди-во-виж-них мрій. Там схід
сон - ця зав-жди пур-пу - ро-вий, там пли - ве ко-раб-лик па-пе-
ро-вий і у не-бі па-пе-ро - вий змій. Мрі-ї збу-
ва-ють-ся, мрі-ї збу - ва-ють-ся і не-га-раз-ди у - сі за-бу-
ва-ють-ся Мрі-ї збу - ва-ють-ся, мрі-ї збу - ва-ють-ся, з си-ніх не-
бес нам зір - ки по - смі - ха - ють-ся.

2. Є країна дивовижних мрій.
Там схід сонця завжди пурпуровий,
Там пливе кораблик паперовий
І у небі паперовий змій.

Приспів

3. Є країна дивовижних мрій.
Там ріка ніколи не міліє,
Там душа ніколи не старіє,
Там, в країні дивовижних мрій.

Приспів

JÓ NAPOT A FÖLDÖN AZ EMBEREKNEK

I. Tancsak zenéje és szövege

Доб - рий день! Доб - рий день! Ни - ви і по - ля.
Доб - рий день! Доб - рий день! В не - бі жу-рав - лі.

Доб - рий день! Доб - рий день! Доб - рий день! Доб - рий день!

Приспів

Ма - тін - ка-зем - ля! Це для нас пос - мі - ха - єть - ся
лю - дям на зем - лі!

со - неч ко, со-ло вей - ко спі - ва - є пі - сень. Заг-ля -
да - є ве - сел-ка в ві - ко - неч-ко Доб-рий день вам, доб - рий

1. день! Це для 2. день!

2. Добрий день, добрий день, гори і ліси.
Добрий день, добрий день, крапельки роси.
Добрий день, добрий день, квіти запашні.
Добрий день, добрий день, людям на землі.

Приспів

3. Добрий день, добрий день, дощик степовий.
Добрий день, добрий день, колос золотий.
Добрий день, добрий день, в морі кораблі.
Добрий день, добрий день, людям на землі.

Приспів

ÉDES UKRAJNÁNK

O. Januskevics zenéje, Z. Tiscsenko verse

На-ша рід - на Ук - ра - ї - на, по-ле, ліс, річ-ки, до - ли - ни. Мо-ва

рід - на, рід - ний спів. Це - зем-ля мо-їх бать-ків. Ти для нас од-на - є -

ди - на - на-ша рід - на Ук-ра - ї - на. Що для - рід - на Ук - ра - ї - на.

2. Рідну мову ми вивчаєм,
Україну прославляєм,
Приспів

Земле наша, розквітай,
Розквітай, мій рідний край.

REGGELI TORNA

M. Oblescsuk zenéje, R. Obsarszka verse

Ой, я-ка чу - до - ва гім-нас - ти-ка ран - ко - ва. Вро - ру ру - ки

пі - дій-ма-єм, при - сі-да-є - мо, стри-ба-єм, роз-ви-ва-є - мо пос-та-ву,

під-рос-та-є - мо на сла-ву. Все це ро-бим за-люб-ки. Ми - ве-се - лі,

ми ве - се - лі діт - ла - хи

2 Ой, яка чудова
Гімнастика ранкова!
Ми виконуємо вправи
Із м'ячами й прапорцями.

Крутим обручі завзято,
Вправно лазим по канату.
Все це робим залюбки,
Ми – веселі дітлахи.

ÚJÉVI DAL

N. Máj zenéje és verse

За вік-ном, за вік-ном па - да - ють сні-жин-ки. Ти, ма - ту - сю, сте-ли
І я - лин - ку гур-том бу-дем при-кра-ша - ти. Но-вий рік, Но-вий рік

Приспів
бі - лу ска-тер-тин - ку. Но-вий рік, Но-вий рік вже у на-шій ха - ті!
вже у на-шій ха - ті

Но - вий рік, Но - вий рік вже у на - шій ха - ті!

ÉBRESSZÜK FEL AZ ÖRÖMÖT

V. Bisztrjakov zenéje, O. Vrjatarjov verse

Ко-льо - ро-вий м'яч, що лі - та - є між зі-рок — це твій
рід-ний дім де зро-бив- ти пер-ший крок. Він да - є хліб,
він у кос - мо-сі круж - ля: ди-во - виж-ний м'яч — це од-

Приспів:
на на всіх Зем-ля. Да-да-да-да-вай - те ро-ро-ро-роз-бу-
ди-мо ра-ра-ра-ра - дість на - на - на Зем-лі!
Да-да-да-да-руй - те ра-дість і на-ді - ю всім на сві-ті лю-
дям — і то-бі, й ме-ні, і то-бі, й мені!

2. Веселковий м'яч ти тримаєш у руці,
Від рясних дощів він мов яблуко в росі.
Обережним будь, не зроби невірний рух,
Щоб не випав м'яч із твоїх гарячих рук.

Приспів

A KOZÁKOK LESZÁRMAZOTTAI VAGYUNK

A. Olejnyikova zenéje, I. Csajcsenko verse

Нав-кру-ги лу-на - є спів. Ми-на-щад-ки ко - за - ків,
Збе-ре-жем ми-ну-лу сла-ву - сла-ву пра-ді-дів сво - їх!
Гей, ви брат - тя, хай ми не ба - га - ті. Все, що тре - ба,
нам да-ли бать-ки. Є внас во - ля, жде щас-ли-ва до - ля,
ми - на - щад - ки слав - них ко - за - ків!

2. Жовтий степ, небес блакить,
На горі вогонь горить.

Наша зірка не згасає,
Нашу правду не змінить.

Приспів

HÓEMBER

M. Rovenko zenéje és szövege

Ба - ба, ба - ба, ба - ба, ба - ба сні - го - ва згір - ки по - зи -
ра - є на - чеб - то жи - ва. на - чеб - то жи - ва.

2. Очі – як вуглини і морквяний ніс.
Зайчик як побачив – дременув у ліс.

3. Шапка із бляшанки, віник у руках. Не лиш для зайчаток, для лисички – жах.

4. Всі тремтять від страху: звірі і птахи. Тільки не бояться раді малюки.

5. Всіх вона лякає – баба снігова. Діток потішає сніжна голова.

6. Сонечко пригріє, забринить трава, Потече струмочком баба снігова.

A GYEREKKOR BOLYGÓJA

D. Ptasinszka zenéje és szövege

У кос-мо-сі, де зо-рі і пла-не-ти, де ві-зу-аль-ні со-няч-ні сві-ти, є не-ве-ли-ка со-няч-на пла-не-та, ми звід-си ра-зом всі-і я, і ти. Пла-не-та ди-тин-ства, пла-не-та ди-тин-ства, ве-не-та ди-тин-ства, по-ча-ток ман-дрів-ки в нез-ві-да-ну даль, пла-се-ла й бар-вис-та, про-ща-ти-ся зне-ю нам трі-шеч-ки жаль.

2. Там музика і сміх завжди лунають
І в небі веселкові кольори.
На жаль, туди дорослих не пускають,
Хоча й хотіли жити там вони.

Там роздають усім солодку вату,
Морозиво й цукерки досхоchu.
Я виросту і стану космонавтом
І знов туди хоч в гості полечу.

Завантажте нотний додаток.

TARTALOM

I. LÍRAI SZEREPLŐK ÉS LEGENDÁS HŐSÖK MŰVÉSZETI UTAZÁSA

4	1. Hangocska és Színecske a Művészetek Országában	6
8	2. Arckép galéria	10
12	3. Lírai szereplők	14
16	4. Az ember és a természet egysége	18
20	5. Az ember és a természet egysége (folytatás)	22
24	6–7. A barátság és a testvériség a legnagyobb gazdagság	26
28	8. Hősiesség a művészetben	30
32	9. Hősök a rajzfilmekben	34
36	10–11. A kozákok nemzetsége örökké fennmarad	38
40	12. Dicsőségünk, szépségünk és nagyságunk	42
44	13. Újévi kaleidoszkóp	46
48	14. Újévi kaleidoszkóp (folytatás)	50
Ellenőrizd tudásodat!		52

II. FANTASZTIKUS ÉS KOMIKUS SZEREPLŐK A MŰVÉSZETBEN

54	15. Utazás a Képzelet világába	56
58	16. Utazás a Képzelet világába (folytatás)	60
62	17. Varázslatos csodák	64
66	18. Varázslatos csodák (folytatás)	68
70	19. A való és a képzelet világában	72
74	20. A való és a képzelet világában (folytatás)	76
78	21. Egy kiállítás képei	80
82	22. Egy kiállítás képei (folytatás)	84
86	23. Fantasztikus kalandok Csodaországban	88
90	24. A szárnyaló fantázia	92
94	25. Humor a művészetben	96
98	26. Humor a művészetben (folytatás)	100
102	27. Játék babák az életben és a művészetben	104
106	28. Játék babák az életben és a művészetben (folytatás)	108
110	29. Művészeti kirándulás Európába	112
114	30. Művészeti kirándulás Európába (folytatás)	116
Ellenőrizd tudásodat!		118
Kisszótár		120
Melléklet (kottatár)		122

Навчальне видання

МАСОЛ Людмила Михайлівна
ГАЙДАМАКА Олена Василівна
КОЛОТИЛО Оксана Миколаївна

МИСТЕЦТВО

підручник інтегрованого курсу для 3 класу з навчанням угорською мовою
закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

У підручнику використано репродукції творів та ілюстрації:

С. 4. *Шу Мізогучі*. С. 6. *Мацей Шумановіч*. Рік у чарівній країні. С. 8. Скульптури Київського академічного театру ляльок. С. 9. Кадри з мультфільму «Пригоди Буратіно» (студія «Союзмультфільм», 1959 р.). С. 10. *Катерина Дудник*. *Євгенія Галчинська*. Ілюстрація до книжки Олени Комової «Піратські історії». С. 12. *Едгар Дега*. Дві танцівниці на сцені. С. 13. *Зоріна Болдеску*. Попелюшка. С. 14. *Ганна Добродій*. Попелюшка. С. 16. *Михайло Врубель*. Царівна-Лебідь. С. 17. Кадр із мультфільму «Русалонька» (студія Волта Діснея, 1989 р.). С. 18. *Вінсент Ван Гог*. Море в Сент-Марі. С. 20. *Еппол*. С. 22. *Ольга Кваша*. На своєму подвір'ї. С. 24. *Чарльз Бертон Барбер*. Порвана струна. *Кеті Хейр*. С. 25. *Герхард Маркс*. Скульптура «Бременські музиканти» (м. Бремен, Німеччина). С. 26. *Марія Полякова*. Дівчинка з папугою. Скульптура «Діти-метелики» (Пасіфік-Гроув, США). *Корін Хартлі*. С. 28. *Сергій Артюшенко*. Ілюстрація до казки «Кирило Кожум'яка». С. 30. *Оксана Фурса*. Панно «Котигорошко» (фрагмент). *Георгій Нарбут*. Українська абетка. С. 32. *Іван Сулима*. Ілюстрація до інтерактивної казки «Котигорошко». С. 34. Кадр із мультфільму «Пригоди Котигорошка та його друзів» (студія «Українафільм», 2013 р.). С. 36. *Ілля Репін*. Запорожці пишуть листа турецькому султану. С. 38. *Юрій Дяченко*. Козак Мамай. *Володимир Чепелик*. Пам'ятник українським козакам – захисникам Відня (м. Відень, Австрія). С. 40. Пам'ятна монета «200 років від народження Михайла Вербицького» (2015 р.). *Володимир Стасюк*, *Андрій та Володимир Сухорські*. Пам'ятник Соломії Крушельницькій (м. Тернопіль). С. 41. Поштова марка України «Іван Піддубний» (1996 р.). С. 42. Пам'ятна монета «Петриківський розпис» (2016 р.). *Федір Богинський*. Пам'ятник Марії Приймаченко (м. Київ). *Ігор Ортинський*. Пам'ятник Леоніду Каденюку (с. Клішківці Чернівецької обл.). С. 44. *Ніккі Боем*. С. 45. *Катерина Штанко*. Ілюстрації до казок. С. 48. *Наталя Курій-Максимів*. С. 49. *Катерина Штанко*. Ілюстрації до казок. С. 58. *Марина Ляліна*. Приморське містечко. С. 60. *Анна Силівончик*. С. 62. *Владислав Єрмо*. Ілюстрації до казки Г. К. Андерсена «Снігова Королева». С. 64. Харбінський міжнародний фестиваль льоду і снігу (Китай). С. 66. *Інна Кузубова*. Ілюстрація до казки Г. К. Андерсена «Снігова Королева». Сцена з вистави Фінської національної опери «Снігова Королева» (постановник *Кеннет Грев*). С. 70. *Марія Приймаченко*. Українські танцюристи. Коньок Горбуньок. С. 72. *Марія Приймаченко*. Рибний цар зловив одуда і радий. С. 74. Національний академічний оркестр народних інструментів України. С. 75. Кадр із мультфільму «Фантазія» (студія Волта Діснея, 1940 р.). С. 76. *Сільві Диньо*. Фантастичні тварини. С. 77. *Ольга Бердник-Отнякіна*. *Анна Стасенко*. *Слава Леонтєв*. С. 78. *Томас Кінкейд*. Білосніжка і сім гномів. С. 80. Експозиція музею Лувр (м. Париж, Франція, *фрагменти*). С. 82. *Віктор Гартман*. Ескіз костюмів для балету «Трільбі». Годинник «Хатинка на курячих ніжках». Ескіз міських воріт у Києві. С. 84. *Володимир Левін*. Натюрморт із квітами, гарбузом, фруктами. *Марина Ляліна*. Вечірнє чаювання. С. 86. *Томас Кінкейд*. Аліса в Країні Див. С. 87. Сцени з вистави Національного балету Канади «Пригоди Аліси в Країні Див» (постановник *Крістофер Вілдон*). С. 89. *Олександр Сидельников*. Натюрморт з білим чайником. *Олексій Потапенко*. Натюрморт з чайником. *Костянтин Скретуцький*. Скульптура Пейзажної алеї в м. Києві. С. 90. *Goro Fujita*. С. 92. *Денні Флін*. Ілюстрація-фентезі. С. 94. Сцена з вистави Харківського національного академічного театру опери і балету «Севільський цирюльник» (постановник *Володимир Лукашев*). С. 95. *Марія Приймаченко*. Лежебока ліг під яблуною. С. 96. *Анна Силівончик*. З вітерцем. С. 100. *Оксана Грек*. Мамині казки. С. 101. *Том Францен*. Пам'ятник-жарт над поліцейським (м. Брюссель, Бельгія). С. 102. Антикварні іграшки. *Карл Ворнер*. С. 104. *Віолетт Скайлз*. Чай для ляльки. *Діана Денгель*. Ляльковий лікар. С. 108. *Катерина Дудник*. С. 110. *Світлана Богатир*. *Ігор Стравинський*. С. 112. *Олександр Шабанов*. Ляльковий театр.

Автори віршів:

С. 37. *Ольга та Андрій Будугаї*. С. 54. *Павло Колосов*. С. 67. *Леонід Первомайський*. *Тарас Шевченко*.

Переклад з української Е. Фрінг
Угорською мовою

Редактор *Е. Сабов*
Коректор *Е. Сабов*
Технічний редактор *С. Максимець*
Комп'ютерна верстка *П. Давиденка*

Формат 84×108/16. Ум.-друк. арк. 13,440. Обл.-вид. арк. 11,94.
Наклад 2551 прим. Зам. № 1526.

Видавець і виготовлювач видавничий дім «Букрек»,
вул. Радищева, 10, м. Чернівці, 58000.

Тел./факс: (0372) 55-29-43. Е-mail: info@bukrek.net. Сайт: www.bukrek.net
Свідцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи ЧЦ № 1 від 10.07.2000 р.

Fantasztikus

REJTÉLYES

TITOKZATOS

KÜLÖNÖS

Komikus

VIDÁM

JÁTÉKOS

TRÉFÁS

